

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

**ANYKŠČIŲ REGIONINIO PARKO
PLANAVIMO SCHEMA
SPRENDINIAI. AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

UŽSAKOVAS

Valstybinė saugomų teritorijų
 tarnyba prie Aplinkos ministerijos

Vykdytojas

Gamtos paveldo fondas

Vilnius, 2023

PLANUOJAMA TERITORIJA	Anykščių regioninis parkas, jo buferinės apsaugos zona ir besiribojančios teritorijos
PLANAVIMO ORGANIZATORIUS	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos
PLANAVIMO PAGRINDAS	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 2d. nutarimas Nr. 962 „Dėl saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo pradžios ir planavimo tikslų“
PLANAVIMO LYGMUO IR RŪŠIS	Savivaldybės lygmens specialiojo planavimo dokumentas, tvirtinamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės
PLANAVIMO DOKUMENTAS	Anykščių regioninio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai)

 ANYKŠČIŲ REGIONINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMA (RIBŲ IR TVARKYMO PLANAI)			
UŽSAKOVAS		VYKDYTOJAS	
 VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA PRIE APLINKOS MINISTERIJOS		 GAMTOS PAVELDO FONDAS A. Vivulskio g. 41-113, 03114 Vilnius Tel. (8 5) 263 6269, el. p. info@gpf.lt	
2021 m. rugpjūčio 24 d. sutartis Nr. F4-177 „Anykščių regioninio parko planavimo schemos parengimas“		Pareigos	Data
		Direktorius	G. Raščius
		Projekto vadovas	M. Pileckas (TPV 0043)
		Vykdytojai:	D. Baronas, S. Bugenienė, Z. Gudžinskas, Z. Gulbinas, G. Raščius, J. Satkūnas, V. Valskys
		2023-06-23	

PROJEKTO VADOVAS

Marijus Pileckas, atestato Nr. TPV 0043

EKSPERTAI:

Dainius Baronas – miškai

Sigita Bugenienė (atestato Nr. A 2239, KPD atestato Nr. 00806) – kultūros paveldas

dr. Zigmantas Gudžinskas – biologinė įvairovė

dr. Zenonas Gulbinas – kraštovarkiniai konfliktai

Marijus Pileckas – rekreacija ir GIS

Gediminas Raščius – kraštovaizdis

dr. Jonas Satkūnas – geologija ir geomorfologija

dr. Vaidotas Valskys – aplinkotyra ir GIS

TURINYS

ĮVADAS	5
1. Ribų korektūra	6
2. Teritorijos funkcinis zonavimas	10
3. Buferinės apsaugos zona	13
4. Teritorijos tvarkomasis zonavimas	14
5. Gamtos apsaugos kryptys ir priemonės	15
6. Kultūros paveldo apsaugos kryptys ir priemonės	21
7. Rekreacinio naudojimo kryptys ir priemonės	32
8. Gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros kryptys ir priemonės	35
PRIEDAI	37
1 priedas. Anykščių regioninio parko esamų ribų schema	37
2 priedas. Anykščių regioninio parko projektuojamų ribų schema	38
3 priedas. Anykščių regioninio parko funkcinio prioriteto zonų suvestinės	39
4 priedas. Miškų grupių keitimo siūlymai ir kompensacijų poreikis	41
5 priedas. Anykščių regioninio parko miškų grupių priskyrimo brėžinys	43
6 priedas. Anykščių regioninio parko kraštovaizdžio tvarkymo zonų suvestinė	44
7 priedas. Anykščių regioniniame parke esančios kultūros paveldo vertybės, registruotos Kultūros vertybių registre	46
GRAFINĖ DALIS	56
Anykščių regioninio parko ribų planas M 1:10 000	56
Anykščių regioninio parko tvarkymo planas M 1:10 000	56

IVADAS

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos užsakymu rengiama Anykščių regioninio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai). Planuojama teritorija – Anykščių regioninis parkas (toliau – Regioninis parkas), jo buferinės apsaugos zona ir besiribojančios teritorijos. Regioninio parko planavimo schemą pagal 2021 m. rugpjūčio 24 d. sutartį Nr. F4-177 rengia Gamtos paveldo fondas.

Planavimo pagrindas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 2 d. nutarimas Nr. 962 „Dėl saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo pradžios ir planavimo tikslų“.

Planavimo uždaviniai:

- įvertinti regioninio parko kraštovaizdžio struktūros schemą, pateikti pasiūlymus Regioninio parko ir jo funkcinio prioriteto zonų bei buferinės apsaugos zonos riboms optimizuoti;
- įvertinti planuojamai teritorijai parengtus gamtotvarkos planus, tikslines programas, tvarkymo programas, rūšių apsaugos veiksmų planus;
- įvertinti miško ekosistemų, genetinių išteklių apsaugos bei miškų naudojimo reikalavimus ir miškotvarkos projektuose suprojektuotas veiklas;
- nustatyti gamtos ir kraštovaizdžio apsaugos kryptis ir priemones: biologinės įvairovės ir buveinių apsaugos priemonės, negyvosios gamtos vertybių apsaugos ir tvarkymo priemonės, pažeistų gamtos kompleksų bei objektų atkūrimo priemonės;
- nustatyti kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemones, planuojamoje teritorijoje esančių kultūros paveldo vietovių ir/ar kompleksinių kultūros paveldo objektų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo paveldosaugos reikalavimus bei tvarkybos priemones, skirtas vietovės ar objekto vertingosioms savybėms apsaugoti ir tvarkyti bei kultūriniam kraštovaizdžiui ir visumos darnai ir (ar) dermei su gamtine aplinka išsaugoti, integruoti kultūros paveldo vietovių planavimo nuostatas ir reglamentus bei paveldosauginius reikalavimus;
- pasiūlyti aplinkosaugos, miškų ir žemės ūkio plėtros kryptis bei priemones;
- nustatyti žemės pagrindinės paskirties ir žemės naudmenų transformavimo poreikius ir keitimo sąlygas;
- nustatyti rekreacinio naudojimo sistemą, kurią sudaro nustatytos zonos ar vietos rekreacinių objektų statybai, pažintinio turizmo trasų, takų, regyklų sistema, kiti rekreacinės infrastruktūros objektai; rekreacinio naudojimo (pažintinio turizmo plėtros) kryptis ir priemones;
- nustatyti teritorijas gyvenamųjų vietovių plėtrai, naujų statinių statybai, gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros kryptis ir priemones.

Rengiant Regioninio parko planavimo schemą integruojamas nekilnojamojo kultūros paveldo specialusis planavimas – nustatyti detalūs Anykščių urbanistinio draustinio ir Šlavėnų dvaro sodybos (u. k. 69)¹ paveldosaugos reikalavimai. Siaurojo geležinkelio komplekso Panevėžio-Rubikių ruožo (u. k. 21901) dalis, patenkanti į Regioninio parko teritoriją, joje esantys statiniai saugomi ir tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2009 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. ĮV-76 patvirtintu šio kultūros paveldo objekto specialiuoju

¹ Unikalus objekto kodas Kultūros vertybių registre.

planu, todėl šios kultūros paveldo vertybės paveldosaugos reikalavimai Regioninio parko planavimo schemoje nedetalizuojami.

Regioniniame parke yra du detaliai išžvalgyti nenaudojami naudingųjų iškasenų telkiniai – Kiškelių smėlio ir Rubikių I molio (pažymėti esamos būklės analizės brėžinyje). Šių telkinių teritorijose Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu (109 str.) draudžiama veikla neplanuojama.

Regioniniame parke yra penkios požeminio vandens vandenvietės: trys Anykščių mieste (Anykščių miesto, UAB „Anšilas“ Šilelis ir Anykščių vyno gamyklos) ir dvi Burbiškio kaime (Burbiškio gyvenvietės ir Burbiškio agroserviso). Šių vandenviečių apsaugos zonose (pažymėtos esamos būklės analizės brėžinyje) Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu (106 str.) draudžiama veikla neplanuojama.

Regioninio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai) rengiama vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymu, Teritorijų planavimo įstatymu, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, Saugomų teritorijų specialiųjų planų rengimo taisyklėmis, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, Bendraisiais buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais, Saugomų teritorijų tipiniais apsaugos reglamentais, Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatais ir kitais teisės aktais, susijusiais su specialiuoju saugomų teritorijų planavimu. Planavimo schemą (ribų ir tvarkymo planus) sudaro grafiškai (ribų plano ir tvarkymo plano brėžiniuose) ir raštu išreikšti sprendiniai, aiškinamasis raštas ir planavimo procedūrų dokumentai.

Planavimo darbai vykdomi etapais pagal Anykščių regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) rengimo darbų programą (planavimo užduotį), patvirtintą Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2021 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. V-38 „Dėl Anykščių, Asvejos, Kurtuvėnų, Sartų, Ventos ir Žagarės regioninių parkų planavimo schemų (ribų ir tvarkymo planų) rengimo ir planavimo darbų programų patvirtinimo“. Visuomenės informavimo tvarka – bendroji.

Rengiant Regioninio parko planavimo schemą vadovautasi valstybės valdymo institucijų išduotomis planavimo sąlygomis, įvertinta teritorijos planavimo patirtis, problemos, teritorijos apsaugos ir naudojimo poreikiai bei tendencijos. Planavimo schema sudarys prielaidas tvariam vystymuisi Anykščių regioniniame parke, derinant gamtosauginius, kultūros paveldo apsaugos, ekonominius ir socialinius interesus. Planavimo metu įvertinami Natura 2000 teritorijoms nustatyti reikalavimai, patvirtintų ir rengiamų teritorijų ir strateginio planavimo dokumentų (bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų, gamtotvarkos planų) sprendiniai. Jie derinami ir prireikus integruojami į planavimo schemą.

1. Ribų korektūra

1. Prie Regioninio parko siūloma prijungti šias vertingas teritorijas:

1.1. pietvakariniame Regioninio parko pakraštyje – Šventosios upės slėnio dešiniąją pusę ties Kavarsko miestu. Slėnis raiškus, pasižymi aukšta kraštovaizdžio kompleksine verte (8,2 balo)², apima Šventosios santaką su Pienia. Teritorija neurbanizuota, plyti pievos ir miškai, dauguma miškų priskirti IIB ir IIA grupėms, apie pusė miškų valstybiniai. Šventosios upės

² Anykščių regioninio parko kraštovaizdžio struktūros schema (2018 m.).

pakrantėje driekiasi BAST „Šventosios upės vidurupis“ (LTUKM0007), kurios dalis šiuo metu nepatenka į nacionalinę saugomą teritoriją. Teritorijoje sutinkamos saugomos rūšys: ūdra, pleištinė skėtė, machaonas, baltajuostis melsvys, didysis auksinukas. Prižiūrint slėnyje plytinčias pievas, jose ilgainiui galėtų susiformuoti vertingos pievų buveinės. Teritorijoje taip pat yra nacionalinio reikšmingumo lygmens kultūros paveldo vertybė – Lietuvos partizanų užkasimo vieta ir kapai (u. k. 44200). Šalia plyti gamtos ir kultūros paveldo objektas Kavarsko šaltinis, vadinamas Švento Jono šaltiniu, tačiau šis šaltinis ir jo aplinka stipriai pakeisti, todėl šaltinio į Regioninį parką įtraukti nesiūloma. Siūlomas įjungti į Regioninį parką plotas užima 34 ha. Didžiąją dalį siūloma prijungti prie gretimos ekologinės apsaugos prioriteto zonos, mažesnę – prie rekreacinio prioriteto zonos (žr. Regioninio parko ribų lyginamąjį brėžinį (pridedamas);

1.2. šiaurvakariniame Regioninio parko pakraštyje – 0,8 km ilgio Šventosios upės atkarpą su pakrante ties Andrioniškio miesteliu (žemiau tilto). Ši Šventosios upės atkarpa ir dešinysis krantas yra BAST „Šventosios upės vidurupis“ (LTUKM0007) dalis, tačiau šiuo metu nepatenka į nacionalinę saugomą teritoriją. Upėje ir pakrantėje nustatyti saugomų rūšių ūdros ir pleištinės skėtės veisimosi ir maitinimosi plotai. Upės pakrantė užliejama ir neurbanizuota, joje daugiausia plyti pievos. Siūlomas įjungti į Regioninį parką plotas užima 5 ha. Šią teritoriją siūloma prijungti prie gretimo Šventosios senvagių hidrografinio draustinio, kuriame saugomas gamtinis požiūriu vertingas Šventosios upės ir jos slėnio ruožas;

1.3. pietinėje Regioninio parko dalyje – natūralią, žmogaus veiklos nepažeistą 8 ha ploto aukštapelkę, plytinčią Šilinės miške į šiaurės vakarus nuo Kurklių miestelio, šalia Pagirės viensėdžio. Pelkė telkšo vos 0,4 km atstumu nuo Regioninio parko ribos, joje nustatyta prioritentinė Europos Bendrijos svarbos natūrali buveinė 91D0³ *Pelkiniai miškai⁴. Šio tipo saugomų buveinių trūksta šalies mastu, o Regioniniame parke tokio tipo natūralių pelkių šiuo metu apskritai nėra. Pelkę siūloma įjungti į Regioninį parką telmologinio draustinio statusu, kaip „salą“, kadangi vertingą pelkės gamtinį kompleksą nuo Regioninio parko skiria privačios ūkinės (žemės ir miškų ūkio) teritorijos, nepasižyminčios gamtine ar kraštovaizdžio verte (nėra natūralios jungties su Regioniniu parku). Siūlomas įjungti į Regioninį parką plotas (siūlomas Pagirės telmologinis draustinis) užima 9,2 ha;

1.4. šiauriniame Regioninio parko pakraštyje – siaurojo geležinkelio atkarpą tarp Janydžių ir Bičionių kaimų, kuri ribojasi su Regioniniu parku ir šiuo metu patenka į Regioninio parko buferinės apsaugos zoną. Siaurojo geležinkelio kompleksas (u. k. 21898) yra nacionalinės reikšmės kultūros paveldo vertybė, į Regioninį parką patenka palyginti trumpa ruožo dalis. Siūloma įjungti į Regioninį parką ruožo atkarpą (su prisišliejusiomis naudmenomis) užima 33 ha, beveik visą plotą sudaro valstybinė žemė. Šią teritoriją siūloma prijungti prie ekologinės apsaugos prioriteto zonos.

2. Regioninio parko funkcinio prioriteto zonas siūloma keisti taip:

³ Keturių simbolių derinys (pavyzdžiui, 1110) nurodo buveinės tipo kodą, kuris atitinka Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ kodą Europos Sąjungos buveinių interpretavimo vadove (EUR 15/2, 1999).

⁴ Žyma (*) nurodo Europos Bendrijos svarbos prioritetinius buveinių tipus, nustatytus 1992 m. gegužės 21 d. Europos Tarybos direktyvoje 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos.

2.1. Ažuolynės miške, siekiant išsaugoti esamas Europos Bendrijos svarbos 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų bei 9050 Žolių turtingų eglynų buveines ir retos saugomos rūšies tridantės bazanijos (*Bazzania trilobata*) augavietes, o taip pat sudaryti palankias sąlygas formuotis natūralioms miškų buveinėms, siūloma suformuoti Ažuolynės botaninį draustinį, kuris apimtų valstybinius miškus (64,3 ha). Pažymėtina, kad didžioji šio miško dalis priskirta BAST atrankos kriterijus atitinkančiai vietai „Anykštos apylinkės“ (LTANY0025). Šiuo metu Ažuolynės miškas patenka į ekologinės apsaugos prioriteto zoną, jame nustatyta III miškų grupė. Be Europos Bendrijos svarbos miškų buveinių čia yra keletas kertinių miško buveinių, priskiriamų plačialapių ir kitų lapuočių miškų tipams;

2.2. Kiškelių miško dalyje, siekiant išsaugoti esamas Europos Bendrijos svarbos 9020 Plačialapių ir mišrių miškų bei 9180 Griovų ir šlaitų miškų buveines, o taip pat sudaryti palankias sąlygas formuotis natūralioms miškų ir šlapynių buveinėms, siūloma suformuoti Kiškelių botaninį draustinį (45,3 ha). Didžioji šio miško dalis priskirta BAST atrankos kriterijus atitinkančiai vietai „Anykštos apylinkės“ (LTANY0025). Šiuo metu didesnė Kiškelių miško dalis patenka į ekologinės apsaugos prioriteto zoną, kurioje nustatyta III miškų grupė, mažesnė – į rekreacinio prioriteto zoną, kurioje nustatyta IIB miškų grupė. Didesnę siūlomo draustinio dalį užima privatūs žemės sklypai. Be Europos Bendrijos svarbos miškų buveinių čia taip pat yra keletas kertinių miško buveinių, priskiriamų plačialapių miškų tipui, o pelkėtoje pietinėje Meliaušiškių tvenkinio pakrantėje aptinkama reta saugoma rūšis – didysis auksinukas (*Lycaena dispar*). Kiškelių miške taip pat yra kultūros paveldo objektas – Kiškelių kapinynas (u. k. 43866);

2.3. šiuo metu į žemės ūkio zoną patenkančius Ažuolynės ir Kiškelių miškų pakraščius (50,5 ha) siūloma priskirti ekologinės apsaugos prioriteto zonai, tokiu būdu sudarant prielaidas siūlomų botaninių draustinių ekologiškai apsaugai ir jungumui užtikrinti;

2.4. prie Vilkatėnų botaninio draustinio siūloma prijungti šiaurės vakariniame draustinio pakraštyje esančias Europos Bendrijos svarbos 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų ir 9180* Griovų ir šlaitų miškų buveines bei plikažiedžio linlapio (*Thesium ebracteatum*) augavietes. Didesnė dalis šių su draustiniu besiribojančių vertybių patenka į buveinių apsaugai svarbias teritorijas „Vilkatėnų miškas“ (LTANY0001) ir „Šventosios upės vidurupis“ (LTUKM0007). Siūlomas prie draustinio prijungti plotas užima 4,6 ha. Šiuo metu jis patenka į ekologinės apsaugos prioriteto zoną, jame nustatyta III miškų grupė.

2.5. Šiuo metu į Vilkatėnų botaninį draustinį patenkančią Vilkatėnų stovyklavietę (Šventosios upės pakrantėje, 213 kv. 1 skl., 0,4 ha) siūloma prijungti prie gretimos rekreacinio prioriteto zonos. Stovyklavietė nepatenka į BAST „Vilkatėnų miškas“, jos teritorijoje saugomų gyvosios gamtos vertybių nenustatyta.

2.6. Anykščių senamiesčio urbanistinio draustinio ribą siūloma patikslinti šiaurinėje ir rytinėje dalyse, sutapdinant su nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių – Anykščių miesto istorinės dalies (u. k. 17071) ir Anykščių senojo miesto vietos (u. k. 17147) – ribomis. Siekiama, kad urbanistinis draustinis apimtų visą Anykščių senamiestyje esantį nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių kompleksą. Patikslinus ribą, draustinio plotas padidėtų 0,7 ha (nuo

52,1 iki 52,8 ha). Atsižvelgiant į tai, kad kitų valstybiniuose parkuose esančių urbanistinių draustinių pavadinimuose vietos patikslinimas „senamiesčio“ dažniausiai nenurodomas, draustinio pavadinimą siūloma trumpinti – „Anykščių urbanistinis draustinis“;

2.7. Anykščių miesto šiaurinėje dalyje siūloma suformuoti naują rekreacinio prioriteto zoną (138,8 ha), kuri apimtų Šventosios upės (Anykščių tvenkinio) atkarpą su pakrantėmis, įrengtu dviračių taku ir paplūdimiais, abipus besidriekiančius rekreacinius miesto miškus, Šventosios ir Anykštos santaką („Paliūnes“), kurią numatoma pritaikyti miestiečių ir lankytojų poilsiui, Anykščių dvarvietę su Regioninio parko lankytojų centru ir Menų inkubatoriumi. Šiuo metu teritorija patenka į gyvenamojo ir ekologinės apsaugos prioriteto zonas;

2.8. Anykščių miesto gyvenamojo prioriteto zoną siūloma nežymiai išplėsti rytuose, sujungiant su Keblonių kaimo gyvenamojo prioriteto zona pagal rajoninį kelią Nr. 1207 (siūloma jungtis užima 13,5 ha), bei pietuose, prijungiant dalį Liudiškių kaimo teritorijos (33,3 ha). Prie gyvenamojo prioriteto zonos siūlomi prijungti plotai šiuo metu patenka į ūkinio (didžioji dalis) ir ekologinės apsaugos (mažesnė dalis) prioriteto zonas, juose gamtos ir kultūros paveldo vertybių nenustatyta, su BAST ar draustiniais nesiriboja, nėra priskirti gamtiniam karkasui. Pažymėtina, kad Keblonių ir Liudiškių kaimai yra Anykščių priemiestinės gyvenvietės, kurių gyventojų skaičius pastaruosius kelis dešimtmečius auga;

2.9. Storių-Šlavėnų žemės ūkio zoną (346 ha) siūloma prijungti prie ekologinės apsaugos prioriteto zonos. Ši zona įsiterpia tarp Storių kraštovaizdžio ir Gojaus geomorfologinio draustinio, pasižymi ganėtinai raiškiu, banguotu ir kalvotu reljefu (kraštovaizdžio kompleksinė vertė 7,6-8 balo)⁵, į ją patenka saugomas kultūros paveldo vertybė – Šlavėnų dvaro sodyba (u. k. 69).

2.10. Pavirinė-Vajos rekreacinio prioriteto zoną siūloma sumažinti. Šioje rekreacinio prioriteto zonoje (128,5 ha) nėra viešos rekreacinės infrastruktūros, neteikiamos paslaugos. Teritorija daugiausia naudojama žemės ūkiui. Zona išskirta ankstesnio planavimo metu (2008 m.), tuo metu čia buvo numatoma įrengti golfo laukus, tačiau planai liko neįgyvendinti. Siūloma palikti šiaurvakarinę (urbanizuojamą) rekreacinio prioriteto zonos dalį, o likusią teritoriją (103,3 ha) prijungti prie gretimos ekologinės apsaugos prioriteto zonos;

2.11. Prie Klykūnų rekreacinio prioriteto zonos siūloma prijungti besiribojančią „Gradiali Anykščiai“ poilsio komplekso dalį (1,6 ha). Šiuo metu dalis poilsio komplekso pastatų patenka į ekologinės apsaugos prioriteto zoną.

3. Siekiant užtikrinti Regioninio parko pakraštyje esančio Pakalnių telmologinio draustinio bei siūlomo Pagirės telmologinio draustinio hidrologinę apsaugą, siūloma aplink Pakalnių telmologinį draustinį bei tarp Pakalnių ir Pagirės telmologinių draustinių suformuoti buferinės apsaugos zoną, kuri apimtų draustinius supančias žemės ūkio teritorijas (108,8 ha).

4. Regioninio parko, jo funkcinio prioriteto zonų ir buferinės apsaugos zonos ribos visur tikslinamos siekiant aiškumo, priderinant prie žemės ir miško sklypų bei kultūros paveldo vertybių teritorijų ribų, kelių, vandentakių, žemės naudmenų kontūrų ir kitų aiškių orientyrų. Vietose, kur Regioninio parko riba eina pagal magistralinius, krašto ir rajoninius kelius, šių

⁵ Anykščių regioninio parko kraštovaizdžio struktūros schema (2018 m.).

transporto infrastruktūros objektų sklypai išimami iš Regioninio parko. Regioninio parko ir jo zonų suminiai pokyčiai palyginti nedideli (žr. 1-3 priedus ir Regioninio parko ribų lyginamąjį brėžinį (pridedamas). Patikslinus Regioninio parko ir jo zonų ribas, Regioninio parko plotas padidės 95 ha arba 0,6 %, o Regioninio parko buferinės apsaugos zonos plotas padidės 66 ha. Iš funkcinio prioriteto zonų labiausiai padidėtų ekologinės apsaugos (361 ha) ir konservacinio (153 ha) prioriteto zonos, labiausiai sumažėtų (439 ha) žemės ūkio zona. Gyvenamojo prioriteto zonos plotas šiek tiek sumažėtų, nes dalį siūloma prijungti prie rekreacinio prioriteto zonos.

5. Su Regioninio parko, jo funkcinio prioriteto zonų ir buferinės apsaugos zonos ribų korektūra susiję miškų grupių keitimo siūlymai ir kompensacijų poreikis pateikiamas 4 ir 5 prieduose.

2. Teritorijos funkcinis zonavimas

6. Regioniniame parke pagal gamtos ir kultūros vertybių pobūdį ir išsidėstymą, naudojimo galimybes ir gyvenamųjų vietovių tinklo ypatumus nustatomos šios funkcinio prioriteto zonos (Ribų plano brėžinys):

6.1. konservacinio funkcinio prioriteto zoną sudaro Būdragaidžio gamtinis rezervatas, Anykščių šilelio, Elmės, Storių ir Virintos kraštovaizdžio draustiniai, Gojaus, Janydžių, Judinio ir Kurklių geomorfologiniai draustiniai, Anykštos, Rubikių, Šventosios senvagių ir Variaus hidrografiniai draustiniai, Ažuolynės, Gečionių, Kiškelių, Variaus ir Vilkatėnų botaniniai draustiniai, Pagirės ir Pakalnių telmologiniai draustiniai bei Anykščių urbanistinis draustinis, kurių tikslai yra šie:

6.1.1. Būdragaidžio gamtinio rezervato – išsaugoti Būdragaidžio liūninio tipo ežerėlio, aplinkinių pelkių ir miškų gamtinį kompleksą; išsaugoti palankią europinės svarbos 3160 Natūralių distrofinių ežerų buveinės būklę, atkurti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų ir 91D0 *Pelkinių miškų būklę, pasiekti europinės svarbos 9010 *Vakarų taigos buveinių susiformavimą; išsaugoti ir palaikyti palankią dvilapio purvuolio (*Liparis loeselii*), žvilgančiosios riestūnės (*Hamatocaulis vernicosus*), baltakaktės skėtės (*Leucorrhinia albifrons*), šarvuotosios skėtės (*Leucorrhinia pectoralis*), akiuotojo satyro (*Lopinga achine*), tamsiosios šaškytės (*Melitaea diamina*) ir kitų saugomų gyvūnų, augalų ir grybų buveinių ir populiacijų būklę;

6.1.2. Anykščių šilelio kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti raiškų Anykščių šilelio kraštovaizdį, Šventosios upės slėnį su atodangomis ir salpinėmis pievomis, Puntuko ir Puntuko brolio riedulius, šaltinį „Karalienės liūnas“, Vetygalos atodangą, Dvaronių dvarvietę, Peniankų pilkapyną ir kitu gamtos ir kultūros paveldo objektus; išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 6210 Stepinių pievų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniuotų pelkių, 9010 *Vakarų taigos, 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 91T0 Kerpinių pušynų būklę, išsaugoti ir palaikyti palankią vėjalandės šilagelės (*Pulsatilla patens*), stačiosios dirvuolės (*Agrimonia pilosa*), šarvuotosios skėtės (*Leucorrhinia pectoralis*), didžiojo

auksinuko (*Lycaena dispar*) ir kitų saugomų gyvūnų, augalų ir grybų buveinių ir populiacijų būklę;

6.1.3. Elmės kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti raiškų Elmės slėnio ir Šventosios paslėnio kraštovaizdį, natūralias Elmės ir jos intakų vagas, šaltiniuotas upių pakrantes ir natūralių pievų bendrijas, Elmės šešiakamienį ąžuolą, Šeimyniškių piliakalnį su papildais ir gyvenvietę, Šeimyniškių kapinyną; išsaugoti ir palaikyti palankią pleištinio žirgelio (*Ophiogomphus cecilia*), geltonžiedžio kordulegastro (*Cordulegaster boltonii*), akiuotojo satyro (*Lopinga achine*), tamsiosios šaškytės (*Melitaea diamina*), didžiojo auksinuko (*Lycaena dispar*) buveinių ir populiacijų būklę;

6.1.4. Storių kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti raiškų Storių takoskyrinio moreninio masyvo kraštovaizdį su didžiosiomis Storių kalvomis (keimais), Frydricho Georgo Vilhelmo Struvės dienovidinio lanko Storių geodezinį punktą, Jono Biliūno kapą ir obeliską, vadinamą Laimės žiburiu, Liudiškių piliakalnį ir senovės gyvenvietes, Anykščių žydų žudynių vietą ir kapus; išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 6270 *Rūšių turtingų smilgynų, 9010 *Vakarų taigos ir 9050 Žolių turtingų eglynų būklę; atkurti ir išsaugoti palankias stačiosios dirvuolės (*Agrimonia pilosa*) buveinių sąlygas ir palaikyti gyvybingą populiaciją;

6.1.5. Virintos kraštovaizdžio draustinio – išsaugoti raiškų Virintos slėnio kraštovaizdį, rėvuotą, slenkstėtą, labai vingiuotą Virintos upės vagą, Vildžiūnų atodangą, Pavirinčių dvaro sodybos fragmentus; išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 3260 Upių sraunumų su kurklių bendrijomis, 6210 Stepinių pievų, 6270* Rūšių turtingų smilgynų, 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų, 6450 Aliuvinių pievų, 6510 Šienaujimų mezofitų pievų, 8220 Silikatinų uolienu atodangų, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų būklę; išsaugoti paprastojo kūjagalvio (*Cottus gobio*) ir kitų saugomų rūšių gyvūnų, augalų ir grybų palankią buveinių ir populiacijų būklę;

6.1.6. Gojaus geomorfologinio draustinio – išsaugoti raiškų moreninių kalvų lanką, palankią europinės svarbos buveinių 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų ir 9180 *Griovų ir šlaitų miškų būklę;

6.1.7. Janydžių geomorfologinio draustinio – išsaugoti raiškų Janydžių erozinio kalvyno reljefą;

6.1.8. Judinio geomorfologinio draustinio – išsaugoti aukštus, raguvų išraižytus vakarinius Kurklių erozinio cirko šlaitus, Kurklių griovos atodangą ir Burios piliakalnį, palankią europinės svarbos buveinių 9050 Žolių turtingų eglynų ir 9180 *Griovų ir šlaitų miškų būklę, itin gausią tarpinio rūtenio (*Corydalis intermedia*) augavietę;

6.1.9. Kurklių geomorfologinio draustinio – išsaugoti aukštus, raguvų išraižytus šiaurinius Kurklių erozinio klonio šlaitus;

6.1.10. Anykštos hidrografinio draustinio – išsaugoti natūralią Anykštos upės ir jos slėnio atkarpą, Žažumbrio ąžuolą, Burbiškio dvaro sodybos fragmentus ir Burbiškio vandens malūną; išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 3260 Upių sraunumų su

kurklių bendrijomis, 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų būklę;

6.1.11. Rubikių hidrografinio draustinio – išsaugoti Rubikių, Dusyno, Limino ir Mūšėjaus ežerų sistemą su apyežeriais, protakomis, įlankomis, pusiasaliais ir salomis, itin vaizdingą ežeringo duburio kraštovaizdį, Buivydu uosį, Bijeikių, Buivydu, Piliakalnio ir Rubikių piliakalnių; išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinės 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų būklę, palankią kūdrinio pelėausio (*Myotis dasycneme*) buveinių ir populiacijos būklę;

6.1.12. Šventosios senvagių hidrografinio draustinio – išsaugoti senvagių gausumu išsiskiriančią Šventosios upės slėnio atkarpą su senvaginiais ežerėliais, pelkutėmis ir pievomis; išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų, 6210 Stepinių pievų, 6270 *Rūšių turtingų smilgynų, 6510 Šienaujamų mezofitų pievų būklę, palankią dvijuostės nendriadusės (*Graphoderus bilineatus*), šarvuotosios skėtės (*Leucorrhinia pectoralis*), pleištinės skėtės (*Ophiogomphus cecilia*) ir ūdros (*Lutra lutra*) buveinių ir populiacijų būklę;

6.1.13. Variaus hidrografinio draustinio – išsaugoti natūralų Variaus upelio žemupį ir jo slėnį, vingiuotą upelio vagą ir šaltiniuotas pakrantes, Pavarių akmenį ir Variaus atodangą; išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 6210 Stepinių pievų, 6450 Aliuvinių pievų, 8220 Silikatinių uolienu atodangų ir 9050 Žolių turtingų eglynų būklę, palankią paprastojo tulžio (*Alcedo atthis*) buveinių ir populiacijos būklę;

6.1.14. Ažuolynės botaninio draustinio – išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų ir 9050 Žolių turtingų eglynų būklę, tridantės bazanijos (*Bazzania trilobata*) augavietes;

6.1.15. Gečionių botaninio draustinio – išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų ir 9050 Žolių turtingų eglynų būklę, išlaikyti palankias buveinių sąlygas saugomų rūšių samanų ir grybų populiacijoms;

6.1.16. Kiškelių botaninio draustinio – išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų ir 9180 *Griovų ir šlaitų miškų būklę, didžiojo auksinuko (*Lycaena dispar*) buveines, Kiškelių kapinyną;

6.1.17. Variaus botaninio draustinio – išsaugoti senvagių gausumu ir biologine įvairove pasižyminčią Šventosios upės slėnio atkarpą su senvaginiais ežerėliais, pelkutėmis, miškais ir pievomis; išsaugoti ir palaikyti palankią demėtosios gegūnės (*Dactylorhiza maculata*), šarvuotosios skėtės (*Leucorrhinia pectoralis*), dvijuostės nendradusės (*Graphoderus bilineatus*) buveinių ir populiacijų būklę, Variaus ažuolą;

6.1.18. Vilkatėnų botaninio draustinio – išsaugoti biologinės įvairovės požiūriu vertingiausią Vilkatėnų miško dalį; išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 9010 *Vakarų taigos, 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų, 3150 Natūralių eutrofinių ežerų su plūdžių arba aštrių bendrijomis, 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų ir 6530 *Miškapievių būklę, atkurti ir išsaugoti palankias

plikažiedžio linlapio (*Thesium ebracteatum*) ir vėjalandės šilagėlės (*Pulsatilla patens*) buveinių sąlygas ir palaikyti jų gyvybingas populiacijas;

6.1.19. Pagirės telmologinio draustinio – išsaugoti natūralią aukštapelkę ir palankią joje susiformavusios europinės svarbos buveinės 91D0 *Pelkiniai miškai būklę;

6.1.20. Pakalnių telmologinio draustinio – išsaugoti Pavirinčių-Pakalnių pelkę su užpelkėjusiais Bevardžio, Ešerio ir Pavirinčių ežerėliais; išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinės 3160 Natūralių distrofinių ežerų būklę, atkurti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų bei 91D0 *Pelkinių miškų būklę; išsaugoti palankias šarvuotosios skėtės (*Leucorrhinia pectoralis*) buveinių sąlygas ir palaikyti gyvybingą populiaciją;

6.1.21. Anykščių urbanistinio draustinio – išsaugoti Anykščių miesto istorinės dalies (u. k. 17071) ir Anykščių senojo miesto vietos (u. k. 17147) vertingąsias savybes, kultūros paveldo objektus ir vertingą kultūrinį sluoksnį, istoriškai susiformavusią urbanistinę struktūrą su vietovės dominante – Šv. Apaštalo evangelisto Mato bažnyčia, mažaaukščio užstatymo fragmentų ir gamtinių elementų darna;

6.2. ekologinės apsaugos prioriteto zoną sudaro Šventosios ir jos intakų slėnių ir paslėnių bei Rubikių ir Mūšėjaus paežerių dalys, Gečionių miško pietinis pakraštys, Burbiškio miškas, Ažuolynės ir Kiškelių miškų pakraščiai;

6.3. rekreacinio prioriteto zoną sudaro Rubikių ir Mūšėjaus paežerių dalys, rekreacinės teritorijos prie Kavarsko ir Meliaušiškių tvenkinių, Anykščių miesto šiauriniame, rytiniame ir pietvakariniame pakraščiuose, Gudelių, Niūronių ir Šeimyniškių kaimuose, Vajos viensėdyje, Šventosios upės dešiniajame krante ties Abromiškiu;

6.4. ūkinio prioriteto zoną sudaro:

6.4.1. miškų ūkio zona – Šilinės ir Retašilio miškai;

6.4.2. žemės ūkio zona – žemės ūkio teritorijos Burbiškio, Keblonių, Kiškelių, Meliaušiškių, Pečiulių, Storių, Šeimyniškių, Šlavėnų, Vildžiūnų kaimų apylinkėse;

6.5. gyvenamojo prioriteto zoną sudaro Anykščių miesto ir viensėdžio, Burbiškio, Jurzdiko, Keblonių, Bičionių, Pagraužių ir Liudiškių kaimų dalys.

3. Buferinės apsaugos zona

7. Regioninio parko buferinės apsaugos zoną sudaro 8 atskiri arealai, labiausiai reikalingi Regioninio parko ekosistemos ir vertybių apsaugai:

7.1. Latavos miško vakariniame pakraštyje – Palatavio piliakalnio vizualinei apsaugai;

7.2. Bičionių, Rubikių ir Pagraužių kaimų dalyse – siaurojo geležinkelio komplekso vizualinei apsaugai;

7.3. Dvaronių, Katlėrių ir Skapiškių kaimų dalyse – Anykščių šilelio kraštovaizdžio draustinio vizualinei apsaugai;

7.4. Kurklių ir Pagirės viensėdžių, Gudelių, Pakalnių, Pavirinčių ir Šilinės kaimų dalyse – Pakalnių ir Pagirės telmologinių draustinių hidrologiniai apsaugai;

7.5. Burios ir Moliakalnio kaimų bei Kurklių miestelio dalyse – Judinio geomorfologinio draustinio vizualinei apsaugai.

8. Regioninio parko buferinės apsaugos zonos apsaugos tvarką nustato ir veiklą reglamentuoja Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų ir Saugomų teritorijų įstatymai.

4. Teritorijos tvarkomasis zonavimas

9. Anykščių regioninio parko tvarkymo plane pagal Saugomų teritorijų tipinius apsaugos reglamentus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“, nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos (Tvarkymo plano brėžinys):

9.1. konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

9.1.1. rezervatinių miškų, pelkių, pievų ir smėlynų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KMr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.1.2. rezervatinių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KVR) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.1.3. gamtos ir kultūros paveldo objektų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.2. miškų ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

9.2.1. ekosistemų apsaugos miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (MEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.2.2. rekreacinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo miškų (miško parkų) (MRe) ir intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų, MRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

9.2.3. apsauginių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (MA_s) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

9.2.4. ūkinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ūkinių miškų (MŪ) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.3. žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

9.3.1. ekosistemas saugančių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.3.2. rekreacinių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (ŽRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.3.3. apsauginių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽAs) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

9.3.4. ūkinių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – tradicinio gamybinio ūkininkavimo (ŽŪn) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

9.4. vandens ūkio tikslinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

9.4.1. ekosistemas saugančių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio ūkininkavimo (VEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.4.2. rekreacinių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.4.3. bendrojo naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.5. kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

9.5.1. kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – kraštovaizdžio išsaugojančiojo tvarkymo (GEk) ir kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo (GEp) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

9.5.2. rekreacinių miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo (GRe) ir intensyvaus (formuojančiojo) tvarkymo (GRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

9.5.3. apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) ir sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

9.5.4. bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus tvarkymo (GŪe) ir intensyvaus tvarkymo (GŪi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

9.5.5. rekreacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) ir urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

9.5.6. pramoninės-komunalinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos (NFn) ir intensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų (NFu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

9.5.7. komunikacinės-inžinerinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos komunikacinių-inžinerinių sklypų (NTn) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

9.5.8. edukacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) aplinkos edukacinė (NDn) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

5. Gamtos apsaugos kryptys ir priemonės

10. Pagrindinės Regioninio parko gamtos apsaugos kryptys yra šios:

10.1. vertingų gamtinių kompleksų ir objektų išsaugojimas;

10.2. biologinės įvairovės išsaugojimas;

10.3. pažeistų gamtinio kraštovaizdžio objektų ir kompleksų atkūrimas;

10.4. kraštovaizdžio įvairovės išsaugojimas.

11. Gamtos paveldo objektai naudojami pažinimo ir ekologinio ugdymo tikslais. Pritaikant esamus ir siūlomus gamtos paveldo objektus lankymui, tvarkomi želdiniai, gali būti atliekami kraštovaizdžio kirtimai, įrengiamos saugų lankymą užtikrinančios priemonės: laiptai,

takai, apžvalgos bokštai ir aikštelės, atokvėpio vietos, informaciniai stendai, nuorodos, riboženkliai ir kita reikiama įranga. Pirmiausia numatoma tvarkyti, pritaikant pažintiniam turizmui, Vildžiūnų atodangą (valstybės saugomas gamtos paveldo objektas Virintos kraštovaizdžio draustinyje) ir Šventosios senvagę Paandrioniškio kaime (reprezentatyvi ir lankymui tinkama senvagė Šventosios senvagių hidrografiniame draustinyje, šalia kelio, kuriuo eina automobilių ir dviračių turizmo trasos).

12. Rubikių ir Mūšėjaus ežerų salose negalima vykdyti bet kokios veiklos, taip pat poilsiauti ir stovyklauti, išskyrus pažintinį lankymą ir mokslinius tyrimus; statyti statinius bei įrengti bet kokią infrastruktūros, išskyrus moksliniams tyrimams bei Rubikių piliakalnio eksponavimui būtiną įrangą.

13. Rengiant Regioninio parko planavimo schemą nustatytas poreikis plėsti Būdragaidžio gamtinį rezervatą, kadangi dabartinis rezervato plotas (65,7 ha) yra per mažas gamtinio rezervato funkcijoms atlikti, neapima didelės gamtinio komplekso (Būdragaidžio ežero ir upelio baseino) dalies. Tačiau rezervatą supa privatūs miškų ūkio paskirties žemės sklypai ir rezervato plėtra įmanoma tik juos išpirkus. Siekiant sudaryti sąlygas Būdragaidžio gamtinio rezervato plėtrai, siūloma išpirkti rytuose ir pietuose su rezervatu besiribojančius privačius miškų ūkio paskirties sklypus (12 žemės sklypų, užimančių 67 ha; pažymėta Tvarkymo plano brėžinyje).

14. Siekiant išsaugoti Regioninio parko biologinę įvairovę:

14.1. saugomos retų augalų ir gyvūnų buveinės, vertingi biotopai;

14.2. palaikomos natūralios pievos, miškapiešės, miško laukymės, šalinant savaime plintančią sumedėjusią augaliją, nepageidautinus medžius ir krūmus ir ekstensyviai jas naudojant (ganant, šienaujant);

14.3. stiprinamos ekosistemų apsaugos funkcijos miškuose ir gerinama miško buveinių būklė, didinant negyvos medienos (sausuolių, stuobrių, virtėlių) kiekį, atkuriant mišką natūralioms buveinėms būdingomis medžių rūšimis, ugdant būdingų medžių rūšių pomiškį ir antrąjį ardą;

14.4. formuojami ornitochoriniai ir entomofiliniai želdiniai;

14.5. įrengiami dirbtiniai lizdai plėšriesiems paukščiams ir juodiesiems gandrums, keliama inkilai uoksiniams paukščiams ir šikšnosparniams;

14.6. naikinamos savaime plintančios invazinės rūšys, ekologiškai jautrioje Regioninio parko teritorijose didesni invazinių augalų sąžalynai ir stabdomas jų plitimas;

14.7. reguliuojama smulkiųjų plėšrūnų (lapių, kiaunių, usūrinių šunų) ir šernų gausa.

15. Europinės svarbos natūralios buveinės ir rūšių buveinės saugomos ir palaikomos vadovaujantis nustatytais buveinių apsaugai svarbių teritorijų apsaugos tikslais, patvirtintais gamtotvarkos planais ir saugomų rūšių apsaugos planais, Regioninio parko planavimo schemos sprendiniais, atsižvelgiant į Regioniniame parke esančių buveinių ypatumus, rūšių ekologinius ir biologinius poreikius. Vertingas buveines skatinama saugoti ne tik konservacinio prioriteto zonose, bet ir kitose Regioninio parko dalyse.

16. Svarbiausias europinės svarbos miško buveinių apsaugos principas, užtikrinantis jų palankią būklę, yra pagrindinių plynųjų miško kirtimų sustabdymas. Miškų buveinėse tvarkymo darbus tikslinga vykdyti siekiant atkurti palankią buveinės būklę arba pasiekti buveinės susiformavimą, taip pat atkurti ir palaikyti palankias buveinės sąlygas saugomoms augalų rūšims. Saugant europinės svarbos miškų buveines:

16.1. buveinėse neturi būti ardoma miško paklotė, žolių, samanų, kerpių ar krūmokšnių danga, išskyrus atvejus, kai tai būtina vykdant numatytus buveinių tvarkymo darbus. Skatinamos priemonės, skirtos būdingai medynų rūšinei sudėčiai ir medynų vertikalajai struktūrai palaikyti;

16.2. 9010 *Vakarų taigos buveinėse negali būti šalinama buveinėse susidaranti ir esama negyva mediena, vykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius kirtimus, siekiant sukurti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną ir sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė;

16.3. 9020 *Plačialapių ir mišriųjų miškų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus specialiuosius kirtimus, siekiant formuoti ir palaikyti įvairiaamžį, būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną bei sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė. Taip pat negali būti kertami brandūs plačialapių rūšių medžiai, šalinama buveinėse susidaranti negyva (stambesnė kaip 30 cm skersmens) mediena;

16.4. 9050 Žolių turtingų eglynų, 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų, 91D0 *Pelkinių miškų, 91E0 *Aliuvinių miškų ir 91T0 Kerpinių pušynų buveinėse negali būti vykdomi miško kirtimai, išskyrus atrankinius kirtimus, specialiuosius kirtimus, siekiant formuoti ir palaikyti būdingos rūšinės sudėties ir vertikaliosios struktūros medyną bei sanitarinius kirtimus, jeigu kyla masinio ligų ir kenkėjų išplitimo grėsmė.

17. Atviros buveinės – pievos ir pelkės – tvarkomos laikantis šių nuostatų:

17.1. pagrindinė pievų buveinių tvarkymo priemonė – šienavimas, taip pat gali būti taikomas ganymas, o apleistuose buveinių plotuose būtina kirsti savaime želiančius medžius ir krūmus bei jų atžalas. Pievas būtina bent kartą per metus nušienauti, saugant nuo užaugimo ir invazinių augalų rūšių plitimo bei palaikant palankią buveinių būklę. Nupjautą ar nukirstą biomasę būtina išgabenti – ji negali būti paliekama vietoje. Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtų tvarkomų pievų ir laukymų negalima suarti, persėti, užsodinti mišku ar palikti savaiminiam užaugimui;

17.2. pagrindinės 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų buveinių tvarkymo priemonės – medžių ir krūmų bei jų atžalų kirtimas, nendrių pjovimas, išgabenant nupjautą ir nukirstą biomasę.

18. Siekiant išsaugoti palankią saugomų rūšių ir buveinių būklę, tvarkomos vertingiausios biologinės įvairovės išsaugojimo požiūriu teritorijos:

18.1. buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje „Anykščių šilelis“ numatoma:

18.1.1. išsaugoti palankią europinės svarbos buveinių 3160 Natūralių distrofinių ežerų, 7160 Nekalkingų šaltinių ir šaltiniųuotų pelkių, 6450 Aliuvinių pievų, 9050 Žolių turtingų eglynų ir 9080 *Pelkėtų lapuočių miškų būklę;

18.1.2. atkurti palankią europinės svarbos buveinių 6210 Stepinių pievų, 9010 *Vakarų taigos, 91D0 *Pelkinių miškų, 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų, 91T0 Kerpinių pušynų būklę;

18.1.3. pasiekti 9010 *Vakarų taigos buveinių susiformavimą Būdragaidžio gamtiniame rezervate ir Anykščių šilelio kraštovaizdžio draustinio dalyse;

18.1.4. Būdragaidžio ežero pakrantėse atkurti palankią 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų buveinės būklę, kartu sukuriant palankias buveinių sąlygas dvilapio purvuolio ir žvilgančiosios riestūnės populiacijoms;

18.1.5. atkurti palankią stačiosios dirvuolės buveinių būklę;

18.1.6. išsaugoti esamas ir formuoti papildomas vėjalandės šilagėlės buveines;

18.1.7. atkurti ir palaikyti palankią šarvuotosios skėtės ir didžiojo auksinuko buveinių būklę;

18.2. buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje „Girelės miškas“ numatoma:

18.2.1. išsaugoti palankią europinės svarbos buveinių 6270 *Rūšių turtingų smilgynų ir 9050 Žolių turtingų eglynų būklę;

18.2.2. atkurti palankią europinės svarbos buveinių 9010 *Vakarų taigos ir 9050 Žolių turtingų eglynų būklę;

18.2.3. atkurti palankią stačiosios dirvuolės buveinės būklę;

18.3. buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje „Pavirinčių-Pakalnių pelkė“ numatoma:

18.3.1. išsaugoti palankią europinės svarbos 3160 Natūralių distrofinių ežerų buveinių būklę;

18.3.2. atkurti palankią europinės svarbos buveinių 91D0 *Pelkinių miškų ir 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų būklę;

18.3.3. išsaugoti palankią šarvuotosios skėtės buveinės būklę;

18.4. buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje „Rubikių ežeras ir jo apyežerės“ numatoma:

18.4.1. išsaugoti palankią europinės svarbos buveinių 3150 Natūralių eutrofinių ežerų su plūdžių arba aštrių bendrijomis ir 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų būklę

18.4.2. išsaugoti palankias buveinių sąlygas kūdrinio pelėausio populiacijai;

18.5. buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje „Šventosios senvagės“ numatoma:

18.5.1. išsaugoti palankią europinės svarbos 3150 Natūralių eutrofinių ežerų su plūdžių arba aštrių bendrijomis buveinės būklę;

18.5.2. tvarkyti pievas, išsaugant ir atkuriant palankią europinės svarbos pievų buveinių 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų, 6210 Stepinių pievų, 6270 *Rūšių turtingų smilgynų ir 6510 Šienaujamų mezofitų pievų būklę;

18.5.3. atkurti ir palaikyti palankią apsaugos būklę dvijuostei nendriadusei ir šarvuotajai skėtei tinkamose buveinėse;

18.6. buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje „Šventosios upės vidurupis“ numatoma:

18.6.1. išsaugoti, atkurti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 6210 Stepinių pievų, 6430 Eutrofinių aukštųjų žolynų ir 91E0 *Aliuvinių miškų būklę;

18.6.2. išsaugoti, atkurti ir palaikyti palankią apsaugos būklę šarvuotajai skėtei, pleištimei skėtei, didžiajam auksinukui, dvijuostei nendriadusei tinkamose buveinėse;

18.6.3. išsaugoti ūdrai tinkamų buveinių palankią apsaugos būklę;

18.7. buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje „Variaus upelio slėnis“ numatoma išsaugoti palankią europinės svarbos buveinių 6210 Stepinių pievų, 6450 Aliuvinių pievų, 8220 Silikatinų uolienu atodangų ir 9050 Žolių turtingų eglynų būklę;

18.8. buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje „Vilkatėnų miškas“ numatoma:

18.8.1. išsaugoti palankią europinės svarbos buveinių 9050 Žolių turtingų eglynų ir 9180 *Griovų ir šlaitų miškų būklę;

18.8.2. atkurti palankią europinės svarbos buveinių 6530 *Miškapievių ir 9010 *Vakarų taigos būklę;

18.8.3. pasiekti 9010 *Vakarų taigos ir 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų buveinių susiformavimą Vilkatėnų botaninio draustinio dalyse;

18.8.4. išsaugoti esamas ir formuoti papildomas plikažiedžio linlapio buveines;

18.8.5. formuoti papildomas vėjalandės šilagelės buveines;

18.9. buveinių apsaugai svarbioje teritorijoje „Virintos upė“ numatoma:

18.9.1. išsaugoti palankią europinės svarbos buveinių 3260 Upių sraunumų su kurklių bendrijomis, 8220 Silikatinų uolienu atodangų, 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų būklę;

18.9.2. atkurti palankią europinės svarbos buveinių 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų, 9050 Žolių turtingų eglynų, 9180 *Griovų ir šlaitų miškų būklę;

18.9.3. tvarkyti pievas, išsaugant ir atkuriant palankią europinės svarbos pievų buveinių būklę;

18.10. Ažuolynės miške numatoma išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų ir 9050 Žolių turtingų eglynų būklę, tridantės bazanijos (*Bazzania trilobata*) augavietes;

18.11. Gečionių miške numatoma:

18.11.1. išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų ir 9050 Žolių turtingų eglynų būklę, siekti papildomų europinės svarbos miško buveinių susiformavimo Gečionių botaniniame draustinyje;

18.11.2. išlaikyti palankias buveinių sąlygas saugomų rūšių samanų ir grybų populiacijoms;

18.11.3. tvarkyti pietinėje miško dalyje esančias pievas, siekti europinės svarbos pievų buveinių susiformavimo;

18.12. Kiškelių miške numatoma išsaugoti ir palaikyti palankią europinės svarbos buveinių 9020 *Plačialapių ir mišrių miškų ir 9180 *Griovų ir šlaitų miškų būklę, didžiojo auksinuko buveines.

19. Siekiant išsaugoti retų augalų rūšių populiacijas numatoma:

19.1. ypatingą dėmesį skirti labai retų ir pažeidžiamų rūšių, ypač šalmuotosios gegužraibės (*Orchis militaris*), vyriškosios gegužraibės (*Orchis mascula*), raibosios gegūnės

(*Dactylorhiza cruenta*), siauralapės plautės (*Pulmonaria angustifolia*), miškinės plikaplaiskės (*Neottianthe cuculata*), miškinės žiomenės (*Dracocephalum ruyschiana*) apsaugai, esant galimybėms vykdyti šių rūšių buveinių tvarkymo darbus, siekiant palaikyti palankią jų būklę ir išsaugoti arba pagausinti populiacijas;

19.2. tęsti miškinės plikaplaiskės (*Neottianthe cuculata*) buveinių tvarkymą Vilkatėnų miške ir Anykščių šilelyje;

19.3. tęsti vėjalandės šilagėlės (*Pulsatilla patens*) buveinių tvarkymą Puntuko ir Vilkatėnų miškuose bei Anykščių mieste (117 kv. 36-37 skl.), imtis priemonių vėjalandės šilagėlės populiacijos pagausinimui;

19.4. tvarkant Bijekių piliakalnį palaikyti melsvojo gencijono (*Gentiana cruciata*) buveinę;

19.5. atkurti palankią dvilapio purvuolio (*Liparis loeselii*) ir žvilgančiosios riestūnės (*Hamatocaulis vernicosus*) buveinių ir populiacijų būklę Būdragaidžio gamtiniame rezervate;

19.6. atkurti palankią plikažiedžio linlapio (*Thesium ebracteatum*) buveinių ir populiacijos būklę Vilkatėnų ir Puntuko miškuose;

19.7. atkurti palankią stačiosios dirvuolės (*Agrimonia pilosa*) buveinių ir populiacijos būklę pietvakariniame Girelės miško pakraštyje.

20. Siekiant atkurti pažeistus gamtinius objektus ir kompleksus numatoma:

20.1. atkurti žuvų migracijos kelius Šventosios upėje ir intakuose, atstatant Šventosios upės vientisumą Anykščių mieste, panaikinant Anykštos upės užtvankos liekanas Žažumbrio kaime, gerinant žuvų migracijos sąlygas ties Kavarsko HE užtvanka;

20.2. atkurti hidrologinį režimą apsausintose pelkėse pietrytiniame Būdragaidžio gamtinio rezervato pakraštyje ir Pakalnių telmologiniame draustinyje, panaikinant melioracinius griovius;

20.3. renatūralizuoti sureguliuotas Judinio, Tekmės ir Limenės vagas, paliekant savaiminei renatūralizacijai bei taikant papildomas švelniosios renatūralizacijos priemones atsikūrimui paspartinti;

20.4. atkurti Rubikių ir Mūšėjaus ežerų gerą ekologinę būklę, įgyvendinant Nemuno upių baseinų rajono valdymo plano priemonių programoje numatytas priemones;

20.5. panaikinti Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtas apleistų gamybinių pastatų ir kompleksų liekanas ir sutvarkyti teritorijas.

21. Regioniniame parke saugoma kraštovaizdžio įvairovė ir mozaikiškumas, tradicinio kraštovaizdžio struktūros ir elementai, siekiama išlaikyti ir formuoti estetiškai vertingus kraštovaizdžius:

21.1. miškingo, miškingo-agrarinio ir agrarinio-miškingo kraštovaizdžio vietovėse saugomos atviros kraštovaizdžio erdvės, skatinama užtikrinti gerą žemės ūkio naudmenų agrarinę būklę, apleistose žemėse atkurti žemės ūkio veiklą, šalinti savaime plintančius medžius ir krūmus;

21.2. gamtiniuose ir kraštovaizdžio draustiniuose esančiose pievose ir pelkėse nauji miškai neįveisiami. Miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonose esančios laukymės, kurių nenumatoma tvarkyti, gali būti paliekamos savaiminei raidai;

21.3. skatinama palaikyti pievas ir ganyklas, ypač Šventosios ir jos intakų slėniuose ir paslėniuose bei Rubikių-Mūšėjaus paežerėse; dirbamą žemę versti į pievas ir ganyklas;

21.4. skatinama gausinti gamtinius elementus (didinti kraštovaizdžio mozaikiškumą) žemės ūkio funkcinio prioriteto zonose.

6. Kultūros paveldo apsaugos kryptys ir priemonės

22. Regioninio parko nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugos kryptys yra šios:

22.1. vertingųjų savybių ir kultūrinio kraštovaizdžio išsaugojimas;

22.2. tinkamas naudojimas ir pritaikymas;

22.3. tikslingas pažinimas.

23. Prioritetas teikiamas nekilnojamojo kultūros paveldo, esančio kultūros vertybių sankaupų zonose – Anykščių mieste ir apylinkėse bei Rubikių ežero apylinkėse, atskleidimui, pritaikymui ir pažinimui. Šias dvi kultūros vertybių sankaupų zonas jungia istorinė siaurojo geležinkelio trasa, todėl tikslinga vystyti ir stiprinti funkcinius ryšius, grindžiamus siaurojo geležinkelio ruožo intensyvesniu naudojimu ir trūkstamos infrastruktūros sukūrimu.

24. Bendrosios Regioniniame parke esančio kultūros paveldo apsaugos nuostatos ir priemonės:

24.1. prioritetas teikiamas nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų saugojimui vietoje. Jei objekto kitaip išsaugoti neįmanoma, jis gali būti perkeliamas į kitą suderintą vietą ar muziejų, o negrįžtamai suiręs ar pažeistas – prieš demontuojant išsamiai dokumentuojamas;

24.2. visi tvarkybos darbai nekilnojamosiose kultūros vertybėse vykdomi nepažeidžiant vertingųjų savybių, nustatytų Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktuose (toliau – Aktai), ir (arba) pagrindus darbus tyrimų duomenimis; priežiūros darbams nebūtina projektinė dokumentacija ir atsakingos institucijos leidimas;

24.3. tvarkant vertybių teritorijas saugoma vertinga planinė ir tūrinė-erdvinė struktūra, vizualinės ašys, želdinimo principai, esamas reljefo pobūdis;

24.4. atskirų kultūros paveldo objektų teritorijos neturi būti fiziškai ir (ar) vizualiai dalinamos istoriškai nepagrįstomis tvoromis, želdiniais ar kitais barjeriais; rekomenduojamas istorinių želdinių, vandens telkinių, buvusios planinės struktūros atkūrimas;

24.5. saugoma ir puoselėjama vertybių aplinka (kultūrinis kraštovaizdis), saugoma ir gerinama jų apžvalga, vykdomas tikslingas kraštovaizdžio formavimas;

24.6. archeologinio vertingųjų savybių pobūdžio kultūros paveldo objektuose prieš statybos ar tvarkybos darbus turi būti atliekami archeologiniai tyrimai;

24.7. kultūros paveldo objektų paveldosaugos reikalavimai gali būti nustatomi ir tikslinami individualiuose apsaugos reglamentuose. Jei kultūros paveldo objektui ir (ar) jo apsaugos zonai yra parengtas individualus apsaugos reglamentas, tuomet objektas ir (ar) jo

apsaugos zona tvarkomi ir veikla juose plėtojama pagal paveldosaugos reikalavimus, nustatytus individualiame apsaugos reglamente;

24.8. Siaurojo geležinkelio komplekso Panevėžio–Rubikių ruožo (u. k. 21901) dalis, patenkanti į Regioninio parko teritoriją, joje esantys statiniai saugomi ir tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2009 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. ĮV-76 patvirtintu šio kultūros paveldo objekto specialiuoju planu;

24.9. Anykščių miesto istorinės dalies (u. k. 17071) vertingųjų savybių apsauga užtikrinama taikant nustatytus apsaugos ir veiklos plėtojimo paveldosaugos reikalavimus bei tvarkybos priemones, skirtas vietovės ar objekto vertingosioms savybėms apsaugoti ir tvarkyti bei kultūriniam kraštovaizdžiui ir visumos darnai ir (ar) dermei su gamtine aplinka išsaugoti;

24.10. puoselėjamas nematerialus kultūros paveldas (amatai, muzikavimo, švenčių tradicijos, kulinarinis paveldas), siekiama kuo glaudesnių sąsajų su kultūros paveldo objektais, jų pritaikymu ir įveiklinimu;

24.11. skatinamas vietos bendruomenių dalyvavimas kultūros paveldo apsaugoje, įtraukiant į kultūros paveldo išsaugojimo veiklas (pavyzdžiui, organizuojant vertybių aplinkos tvarkymo talkas, organizuojant edukacines veiklas, dirbtuves) ir planavimo procesus.

25. Priemonės dominuojančio architektūrinio vertingųjų savybių pobūdžio kultūros paveldo objektų pritaikymui:

25.1. rekomenduojama objektus naudoti pagal autentišką ar jai artimą paskirtį. Keičiant paskirtį turi būti atsižvelgiama į objekto ir jo aplinkos pritaikymo galimybes ir vertingąsias savybes. Kompleksiniuose kultūros paveldo objektuose nauja paskirtis ir jai keliami reikalavimai neturi suardyti komplekso vientisumo;

25.2. objektų pritaikymui galimi visų rūšių tvarkomieji statybos darbai. Galima pritaikymo veikla objektų naudojimui ir lankymui: pritaikymas žmonių su negalia reikmėms, šiuolaikiniams saugos ir higienos reikalavimams, energetinio efektyvumo gerinimas, inžinerinių tinklų rekonstravimas ir naujų inžinerinių tinklų sistemų įrengimas, minimaliai keičiant vertingąsias savybes. Visi planuojami darbai turi būti suderinti su už kultūros paveldo apsaugą atsakingomis institucijomis;

25.3. skatinamas išlikusių autentiškų sodybų naudojimas, pritaikymas kaimo turizmui ir rekreacijai, nepriklausomai nuo to, ar šios sodybos įtrauktos į Kultūros vertybių registrą;

25.4. objektų pritaikymui galimi fasadų, vidaus išplanavimo pakeitimai, galima priestatų ir (ar) naujų statinių statyba nepažeidžiant objekto ir (ar) vietovės vertingųjų savybių. Nauji pakeitimai ir (ar) statyba turi derėti savo tūriu, masteliu, medžiagiškumu, architektūriniais bruožais (stilistika) – turi būti išsaugota statinio ir jo aplinkos dermė. Naujai projektuojami statiniai neturi užgožti vertingų objektų, rekomenduojama juos statyti mažesnius, vidinėse sklypų dalyse, neapžvelgiamose iš viešųjų erdvių;

25.5. atsinaujinančios energijos šaltiniai ir kiti inžineriniai įrenginiai gali būti įrengiami tik integruoti į statinius ar mažosios architektūros elementus, nepažeidžiant vizualinio objekto vientisumo arba įrengiami taip, kad būtų neapžvelgiami iš viešųjų erdvių;

25.6. galimas pastatų šiltinimas iš išorės, jei nekeičiama pastato fasadų architektūra, nesunaikinami autentiški fasadų elementai, langai įrengiami ties šiltinimo sluoksniu (medinės architektūros pastatuose langai nelieta įgilinti), išsaugoma istorinė apdaila ar jos tipas. Energetinio efektyvumo didinimui siūloma pasitelkti tradicinių priemonių (pvz., langinių, įstiklintų prieangių, verandų, vėdinamų pastogių) naudojimą;

25.7. saugomi, restauruojami, remontuojami išlikę autentiški stalių gaminiai (langai, durys, apkalimas, prieangiai ir kt.). Tik tais atvejais kai jų restauruoti nebeįmanoma dėl itin blogos fizinės būklės, juos leidžiama pakeisti forma, medžiaga, atlikimo būdu bei detalėmis analogiškais gaminiais;

25.8. pakeitimai, kurie klastotų objektų savitumą (atkūrimas pagal analogus) yra nerekomenduojami; sunykusių istorinių elementų atkūrimas turi būti pagrįstas išsamia istorine, ikonografinė ar fizine medžiaga. Ši nuostata netaikoma etnoarchitektūros objektams, statytiems vietos meistrų, taikant tradicinius, regionui būdingus būdus; šiems objektams restauruoti ir pritaikyti siūloma naudoti tradicines medžiagas, technologijas, būdingas formas ir elementus.

26. Priemonės dominuojančio archeologinio, mitologinio vertingųjų savybių pobūdžio kultūros paveldo objektų pritaikymui:

26.1. galimas esamų statinių, takų, aikštelių, funkcinės įrangos ir mažosios kraštovaizdžio architektūros objektų (laiptų, suolų, šiukšlių dėžių, tualetų, lieptų, informuojančių ženklų ar stendų, žaidimų aikštelių, dekoratyvinės dailės kūrinių) remontas, rekonstravimas ir naujų įrengimas nepažeidžiant objekto vertingųjų savybių, leistini kraštovaizdžio formavimo kirtimai;

26.2. rekomenduojama naudoti minkštas dangas: skaldos, akmenukų, žvirgždo, galimas fragmentinis lauko akmenų ar medžio dangų naudojimas; mažosios kraštovaizdžio architektūros objektų įrengimui rekomenduojama naudoti natūralias medžiagas: medį, akmenį ir kt.;

26.3. galima naujų statinių statyba, susijusi su objektui lankyti ir prižiūrėti skirtų funkcinių, ekspozicinių priemonių ir inžinerinių statinių įrengimu, pritaikymu žmonių su negalia reikmėms. Statiniai turi derėti istorinėje aplinkoje masteliu, medžiagiškumu ir stilistika, neužgožti vertybės ir nepažeisti vertingųjų savybių; rekomenduojama naudoti natūralias medžiagas, vengti ryškių spalvų ir blizgių medžiagų naudojimo;

26.4. pirmiausia numatoma pritaikyti lankymui Rubikių ir Bijeikių piliakalnių;

26.5. nerekomenduojama atkurti medinės pilies ant Šeimyniškėlių piliakalnio dėl istorinių duomenų trūkumo atkūrimui pagrįsti; numatoma vystyti šiuo metu kultūros paveldo objekto teritorijoje esančią ekspoziciją, edukacines veiklas.

27. Priemonės dominuojančio istorinio, memorialinio, inžinerinio ir dailės vertingųjų savybių pobūdžio kultūros paveldo objektų pritaikymui:

27.1. pirmiausia numatoma pritaikyti lankymui Frydricho Georgo Vilhelmo Struvės dienovidinio lanko Storių geodezinį punktą;

27.2. tvarkoma objektų aplinka, įrengiama lankymui ir (ar) eksponavimui būtina infrastruktūra (priėjimai, privažiavimai, automobilių stovėjimo aikštelės, poilsio zonos,

informaciniai stendai), pritaikant žmonių su negalia reikmėms; dangų ir mažosios kraštovaizdžio architektūros objektų stilius ir medžiagos parenkamos taip, kad derėtų esamoje aplinkoje (urbanizuotame, kaimiškame ar gamtiniame kraštovaizdyje);

27.3. galimi kraštovaizdžio formavimo kirtimai;

27.4. kapinės prižiūrimos pagal Vyriausybės patvirtintas kapinių tvarkymo taisykles.

28. Anykščių urbanistiniam draustiniui ir Šlavėnų dvaro sodybai nustatomi detalizuoti paveldosaugos reikalavimai pateikiami likusioje skyriaus dalyje ir Tvarkymo plane (brėžinyje).

29. Anykščių urbanistinio draustinio verčių ir savito charakterio išsaugojimo kryptys:

29.1. išsaugoti Anykščių senojo miesto vietos kultūrinį sluoksnį;

29.2. išsaugoti istoriškai susiformavusią Anykščių miesto istorinės dalies urbanistinę struktūrą: istorinį planinės struktūros tinklą su pagrindinėmis gatvėmis bei centrine atvira viešąja erdve (buv. aikšte), vietovės dominante – bažnyčia ir miestelio mažaaukščio užstatymo fragmentais, kvartalų, istorinių valdų ribomis ir kitomis Akte nurodytomis vertingosiomis savybėmis; išryškinti istoriškai susiformavusio užstatymo pobūdį: tankiai, mažaaukščiais pastatais užstatytus sklypus centrinėje miesto dalyje ir gausiau apželdintas sodybas buvusio istorinio miesto pakraščiuose;

29.3. išryškinti vertingų urbanistinių struktūrų santykį su gamtiniais aplinkos elementais: kontrastą tarp intensyviau urbanizuotos centrinės istorinio miesto dalies, gausiau apželdintų pakraščių ir santykinai natūralios Šventosios upės slėnio aplinkos;

29.4. išryškinti funkcinius ryšius vertybės teritorijoje, išsaugoti ir stiprinti funkcinius ryšius tarp dešiniojo ir kairiojo Šventosios upės kranto;

29.5. vertybę pritaikyti šiuolaikinei visuomeninei – kultūrinei, komercinei, rekreacinei ir gyvenamajai funkcijai. Atliekant pritaikymo darbus išsaugoti istorinių pastatų architektūrinės išraiškos, stiliaus, apdailos, jų aplinkos autentiškumą ir vieningumą. Remontuojami, rekonstruojami ir naujai projektuojami pastatai negali dominuoti istoriniame užstatyme, Akte nurodytose panoramose, siluete.

30. Paveldosaugos reikalavimai vertybių Anykščių miesto istorinės dalies ir Anykščių senojo miesto vietos vertingųjų savybių išsaugojimui grindžiami Aktų duomenimis. Pasikeitus Aktų duomenims, galioja Vertinimo tarybos priimti sprendimai dėl Aktų pildymo ir koregavimo.

31. Paveldosaugos reikalavimai Anykščių miesto istorinės (u. k. 17071) dalies planinės struktūros (kvartalų, gatvių tinklo) ir tūrinės-erdvinės struktūros (buvusio užstatymo ar jo dalių vietų, užstatymo tipų, užstatymo bruožų) apsaugai:

31.1. saugoma mišraus plano struktūra, istorinių gatvių trasos, dangų fragmentai (jų tipas) nurodyti Akte;

31.2. saugomos istorinių sklypų ir kvartalų ribos; formuojant naujus sklypus, dalinant ar apjungiant esamus sklypus, ribos nustatomos pagal istorinių sklypų ribas;

31.3. saugomi Anykščių miesto istorinės dalies užstatymo tipai (toliau – morfotipai) nurodyti Akte ir 39 punkte: remontuojant, rekonstruojant ar statant naujus statinius, išsaugoti vertingiems morfotipams būdingą aukštingumą, užstatymo tipą, tankį ir kt. bruožus;

31.4. saugomos išsklotinės, nurodytos Akte: į išsklotines patenkančių pastatų užstatymo bruožai, užstatymo linija, aukštingumas, aukštis gali būti keičiami tik tyrimų duomenimis arba keičiant nebūdingus elementus, apdailą į atitinkančius Anykščių miesto istorinės dalies užstatymo bruožus;

31.5. reikšmingo buvusio užstatymo ar jo dalių vietose (A. Baranausko a. pietų dalies ir A. Baranausko a. šiaurės dalies tarp Paupio ir M. Valančiaus gatvių, išilgai M. Valančiaus gatvės) galimi užstatymo struktūros atkūrimo darbai pagrįsti tyrimų duomenimis, įvertinus susiklosčiusią tūrinę-erdvinę struktūrą ir reikšmę visuomenei;

31.6. pakitusių, nesusiformavusių urbanistinių struktūrų teritorijose, ypač užstatytose XX a. II pusės pastatais, galima užstatymo struktūros kaita (kitų statinių nugriovimas, rekonstravimas, naujų statinių statyba), vadovaujantis paveldosaugos reikalavimais, nurodytais 39 punkte, nepažeidžiant vertybės vertingųjų savybių.

32. Paveldosaugos reikalavimai Anykščių miesto istorinės dalies statiniams nustatomi pagal jų statusą:

32.1. kultūros paveldo objektuose galimi visų rūšių tvarkybos ir pritaikymo darbai, taikomos 24.2, 24.7 ir 25 punktų nuostatos;

32.2. turinčių pastatų vertę ir statusą nustato Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo taryba (toliau – Vertinimo taryba). Vadovaujantis Vertinimo tarybos sprendimu, toliau objektui taikomi reikalavimai priklausomai nuo jam suteikto statuso: kultūros paveldo objekto, urbanistinės struktūros statinio arba kito statinio;

32.3. urbanistinės struktūros statiniams, galimi visų rūšių tvarkomieji statybos darbai, nepažeidžiantys vietovės vertingųjų savybių, vadovaujantis paveldosaugos reikalavimais, nustatytais 39 punkte. Rekomenduojama išsaugoti tradicinės medinės architektūros autentiškus ar mažai pakitusius pastatų tūrius, architektūrą, detales; galimas pastatų šiltinimas iš išorės;

32.4. kitiems statiniams galimi visų rūšių tvarkomieji statybos darbai, nepažeidžiantys vietovės vertingųjų savybių, vadovaujantis paveldosaugos reikalavimais, nurodytais 39 punkte. Reglamentuota naujų statinių statyba vykdoma nekeičiant užstatymo morfotipo, atsižvelgiant į aplinkinio užstatymo mastelį ir medžiagiškumą.

33. Paveldosaugos reikalavimai Anykščių miesto istorinės dalies statinių išorės apdailai:

33.1. urbanistinės struktūros statinių ir kitų statinių išorės apdailai parenkamos būdingos medžiagos: keramikinių plytų mūras, tinkas, medis, lygi skarda, mediniai stalių gaminiai. Neleistinas medžiagų imitacijų (čerpių imitacijos skardos lakštų, plastikinių dailylenčių, laminuotų, plastifikuotų apdailos plokščių, akmens imitacijos keraminių plytelių ir pan.) naudojimas;

33.2. fasadų apdailoje vengtinės ryškios, istorinei miesto daliai nebūdingos spalvos, blizgios, sintetinės medžiagos. Anykščių miesto istorinės dalies istoriniams statiniams rekomenduojamos būdingos žemės kolorito spalvos (rusvi, pilkšvi, gelsvi, žalsvi, ochros, degto molio atspalviai);

33.3. mažosios architektūros statiniai, aptvėrimai gaminami iš natūralių medžiagų – medžio, metalo, akmens. Sodybinio užstatymo teritorijose rekomenduojama sklypus tverti medinėmis ažūrinėmis tvoromis, formuoti gyvatvores;

33.4. privažiavimų, takų, aikštelių dangos nustatomos remiantis tyrimų duomenimis. Jei duomenų nėra, prioritetas teikiamas lauko akmens, tašyto akmens, pilkos ar kitų, artimų akmens grindiniui, spalvų betoninių trinkelų, skaldelės, išsijų dangoms.

34. Paveldosaugos reikalavimai Anykščių miesto istorinės dalies gamtinių elementų apsaugai:

34.1. saugomi Anykščių miesto istorinės dalies gamtiniai elementai, nurodyti Akte: banguotas reljefas su Šventosios upės vagos slėniu, Šventosios upės vaga, Šaltupio upelio vaga;

34.2. pritaikant naudojimui (pavyzdžiui, įrengiant vandens nuvedimo sistemas, įvažiavimus, projektuojant dviračių-pėsčiųjų takus), gali būti minimaliai keičiami gatvių, atvirų erdvių, žemės valdų paviršiaus nuolydžiai.

35. Paveldosaugos reikalavimai Anykščių senojo miesto vietos kultūrinio sluoksnio išsaugojimui ir žemės darbams:

35.1. žemės judinimo darbai Anykščių senojo miesto vietos teritorijoje vykdomi atlikus archeologinius tyrimus. Tyrimų apimtys nustatomos pagal Paveldo tvarkybos reglamentą PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio paveldo tvarkyba“;

35.2. jei vykdant žemės judinimo darbus buvo aptiktos istorinių statinių liekanos, būtina informuoti už Kultūros paveldo apsaugą atsakingos institucijos atstovus.

36. Paveldosaugos reikalavimai Anykščių miesto istorinės dalies perspektyvų, dominančių ir silueto apsaugai: vietovės teritorijoje ir artimiausioje aplinkoje draudžiama statyti statinius ir įrenginius (stacionarius ir laikinus), formuoti naujus želdynus tokiu būdu, kad statiniai, medžiai ar krūmai užgožtų perspektyvas ir dominantes, keistų siluetą, formuojamą vertikalios dominantės – Šv. Apaštalo evangelisto Mato bažnyčios ir matomą nuo Šventosios upės dešiniojo kranto, ten esančios apžvalgos aikštelės bei autobusų stoties prieigų.

37. Paveldosaugos reikalavimai Anykščių miesto istorinės dalies apželdinimui, želdinių aukščiui, tankiui, rūšiai:

37.1. saugomi išlikę pavieniai medžiai ar jų grupės, gyvybingi, perspektyvūs želdiniai. Galimas mechanškai ir biologiskai pažeistų želdinių šalinimas juos pakeičiant naujais;

37.2. leistini kraštovaizdžio formavimo kirtimai – medžių ir krūmų kirtimas ar tvarkymas kraštovaizdžiui formuoti, sudarant sąlygas optimaliai apžvelgti vertingus vaizdus;

37.3. galimi kirtimai siekiant koreguoti, performuoti miesto viešąsias erdves, tačiau visi kirtimai turi būti kompensuojami – bendras želdinių kiekis negali būti mažinamas;

37.4. gausinami esami želdiniai, įveisiami gėlynai, galimas tvorų želdinimas, gyvatvorių įveisimas; želdinimui rekomenduojama naudoti vietines medžių ir kitų augalų rūšis, vaismedžius.

38. Rekomenduojamos veiklos vystymo kryptys ir priemonės Anykščių urbanistiniame draustinyje:

38.1. užtikrinant miesto sociokultūrinio autentiškumo išsaugojimą ir erdvių gyvybingumą, būtinas smulkaus verslo (prekybos, maitinimo, paslaugų sektorių), rekreacinės infrastruktūros, saugios ir patrauklios pėsčiųjų ir dviračių susisiekimo infrastruktūros plėtojimas, skatinamas istorinių amatų, tradicijų tęstinumas;

38.2. didelis dėmesys skirtinas gamtinių elementų priežiūrai ir gausinimui, unikalaus kraštovaizdžio išsaugojimui ir išryškinimui: Šventosios upės slėnio želdynų ir atvirų erdvių tvarkymui ir įjungimui į bendrą istorinės miesto dalies struktūrą, žaliųjų jungčių su aplinkinėmis rekreacinėmis ir visuomeninėmis teritorijomis vystymui;

38.3. didelis dėmesys kiekybiniu ir kokybiniu (architektūros, medžiagų, atlikimo kokybės) aspektais skirtinas mažiesiems kraštovaizdžio architektūros statiniams, kurie turi derėti aplinkoje ir sukurti papildomą patrauklumo ir patogumo vertę teritorijos naudotojams;

38.4. reklamos bei iškabos (firmų ženklai ir pavadinimai, informacinės bei reklaminės iškabos, įstaigų iškabos), šviesos reklamos (šviestuvai, žibintai, reflektoriai, pašviestos iškabos) gatvėse, kiemuose ir kt. – svarbus miesto istorinės dalies įvaizdžio elementas, todėl ši įranga neturėtų dominuoti aplinkoje, iškreipti erdvės charakterio, savo forma, dydžiu, spalvomis ar kompozicija nustelbti pastatų architektūros, vertingų panoramų, gatvių perspektyvų; reklamų ir iškabų įrengimas turi būti suderintas su už kultūros paveldo apsaugą atsakingomis institucijomis;

38.5. mažosios kraštovaizdžio architektūros statinių ir reklamos bei iškalbų įrengimui naudotinos medžiagos: medis, akmuo, mūras, metalas, tekstilė, keramika, stiklas ir kitos medžiagos, derančios istorinėje aplinkoje;

38.6. siekiant užtikrinti vertybės išsaugojimą, būtinas jos elementų naudojimas ir kasdienė (palaikomoji) priežiūra, todėl apsaugos reikalavimus ir apribojimus būtina derinti su objektų naudojimo užtikrinimu, veiklos ir priežiūros skatinimu (finansinėmis, informacinėmis ir profesionalių paslaugų paramos priemonėmis).

39. Anykščių urbanistinio draustinio kraštovaizdžio tvarkymo zonų apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimai (reglamentai) detalizuoti vadovaujantis Saugomų teritorijų tipiniais apsaugos reglamentais, Akto Nr. KPD-AV-1535/1 duomenimis:

39.1. reguliuojamos apsaugos (KOr) kultūros paveldo objektų kraštovaizdžio tvarkymo zona nustatoma kultūros paveldo objektų, registruotų Kultūros vertybių registre, teritorijoms. Šiose teritorijose tikslinga palaikyti tradicines (įprastas) ar kitas naudojimo formas, užtikrinančias nustatytosios vertės išsaugojimą ir objektų naudojimą (pritaikymą), gerinti šių vertybių eksponavimo sąlygas. Tvarkymo kryptis – konservavimas, restauravimas, pritaikymas. Šios teritorijos tvarkomos vadovaujantis 24 punkte pateiktomis kultūros paveldo apsaugos kryptimis, priemonėmis ir nuostatomis, parengtais Aktais bei individualiuose apsaugos reglamentuose nustatytais paveldosaugos reikalavimais;

39.2. kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo (GEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona nustatyta Anykščių miesto istorinės dalies vertingo užstatymo teritorijose, kuriose yra gausi vertingųjų savybių koncentracija, dominuoja urbanistinės struktūros statiniai, yra vertingųjų savybių požymių turinčių statinių ir kultūros paveldo objektų, taip pat vertingose gamtinių

elementų ir atvirų erdvių teritorijose. Tvarkymo kryptis – urbanistinės struktūros išsaugojimas, restauravimas, pritaikymas, gamtinių elementų ir atvirų erdvių išsaugojimas. Šių teritorijų tvarkyme ir vystyme prioritetas teikiamas vertingos urbanistinės struktūros išsaugojimui ir pakitusių, nebūdingų miestovaizdžio formų, regeneravimui, prarastų vertingų architektūrinių pastatų elementų atkūrimui. Saugomas susiformavęs gatvių tinklas, užstatymo morfotipai, saugomos autentiškos sklypų ribos, autentiškas sklypų zonavimas ir išplanavimas (pvz., kiemas, sodas, daržas, gėlių darželis); saugomi autentiški teritorijos tvarkymo elementai (pvz., tvoros, varteliai, šuliniai) išlikę istoriniai pastatai, kultūros paveldo objektai, želdinimo pobūdis. Užstatymo tankis – esamas, gali būti keičiamas morfotipo ribose $\leq 10\%$. Neužstatytuose sklypuose užstatymo tankumas nustatomas pagal dominuojantį teritorijos užstatymo morfotipą (taip pat užstatymo ritmą, mastelį). Užstatymo aukštis – esamas, keičiamas tik pagal tyrimų duomenis. Teritorijose, kuriose dominuoja urbanistinės struktūros statiniai, rekomenduojama išsaugoti ne tik jų užstatymo struktūrą (morfotipą), tačiau ir autentiškos ar mažai pakitusios architektūros istorinių statinių tūrius, išvaizdą. Neužstatytuose sklypuose aukštis nustatomas pagal dominuojantį užstatymo morfotipą (užstatymo aukštingumą) išlaikant gyvenamųjų ir pagalbinių pastatų dydžio santykį. Gamtinių elementų ir atvirų erdvių teritorijos – neužstatomos. Tai reikšminga Anykščių miesto istorinės dalies struktūros dalis, kurianti vertingą kultūrinį kraštovaizdį, todėl ją vystant prioritetas teikiamas gamtinės aplinkos išsaugojimui ir gerinimui, prižiūrint ir vystant esamą rekreacinę infrastruktūrą ir miesto viešąsias erdves. Šioje kraštovaizdžio tvarkymo zonoje išskiriamos pozonės:

39.2.1. GEk/PRV – dominuoja perimetrinis reguliarus valdos užstatymas: statiniai stovi ant istorinės valdos ribos palei gatvę ir formuoja gatvės perimetrą. Aukštingumas – dominuoja 1–2 aukštų su pastogėmis pastatai (aukštis iki karnizo nuo 3,0 m iki 7,0 m, iki kraigo – nuo 5,5 m iki 12,0 m). Užstatymo tankis 20–80 %;

39.2.2. GEk/SMP – dominuoja sodybinis miestelių perimetrinis užstatymas: statiniai (namai) stovi ant istorinės valdos ribos palei gatvę ar kiek atitraukti nuo istorinės valdos ribos ir kartu su greta esančiu užstatymu formuoja gatvės perimetrą. Aukštingumas – dominuoja 1 aukšto su pastogėmis pastatai (aukštis iki karnizo nuo 3,0 m iki 4,5 m, iki kraigo – nuo 5,5 iki 7,5 m). Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis iki 35 %, tačiau jeigu istorinės valdos plotas mažesnis nei 6 arai taikomas istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis iki 60 %;

39.2.3. GEk/SMN – dominuoja sodybinis miestelių netaisyklingas užstatymas: laisvai išdėstytos sodybos neformuoja gatvių ir (ar) aikščių erdvių (valdas formuoja aptvėrimai). Namai stovi atitraukti nuo visų ar bent nuo trijų istorinės valdos ribų. Aukštingumas – dominuoja 1 aukšto su pastogėmis pastatai (aukštis iki karnizo nuo 2,5 iki 4 m, aukštis iki kraigo nuo 5,0 iki 7 m); yra vienas 2 a. pastatas Vilniaus g. 7 (aukštis iki karnizo nuo 6,3 m, aukštis iki kraigo nuo 9,3 m). Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – iki 30 %;

39.2.4. GEk/MV – miesto vilos užstatymas: ekstensyvus užstatymas, kurio išraiškingesne architektūra išsiskiriantys statiniai stovi atitraukti bent nuo trijų istorinės valdos ribų, atokiau nuo gatvės arba išilgai gatvės, be didesnių ūkinių statinių istorinėje valdoje.

Istorinės valdos istorinis (autentiškas) užstatymo tankis – iki 30%. Aukštingumas – dominuoja 1 aukšto su pastogėmis, mansardomis pastatai (aukštis iki karnizo nuo 3,5 iki 4 m, aukštis iki kraigo nuo 6,0 iki 7,5 m);

39.2.5. GEk/AS – atskirai stovinčių statinių užstatymas. Aukštis, užstatymo tankis – esami, gali būti didinami iki 10%;

39.2.6. GEk/LVP – laisvo planavimo visuomeninių pastatų užstatymas XX a. II pusės visuomeninės paskirties pastatais formuojančiais vertingą J. Biliūno g. išklotinę, neformuoja arba tik iš dalies formuoja istorinei miesto struktūrai būdingas erdves. Aukštis, užstatymo tankis – esami, gali būti didinami iki 10%;

39.2.7. GEk/A – atvirų erdvių morfotipo teritorijose galimi statybos darbai: esamų statinių remontas, rekonstravimas. Naujų pastatų statyba negalima, išskyrus tyrimais pagrįstus urbanistinės struktūros atkūrimo darbus. Tvarkymo kryptis – viešųjų erdvių formavimas ir tvarkymas. Galima mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių, monumentaliosios dailės objektų ir teritorijos pritaikymui reikalingų inžinerinių statinių statyba;

39.2.8. GEk/GE – gamtinių elementų teritorijos apima mažai urbanizuotą vietovės dalį Šventosios upės pakrantėje, kurioje dominuoja gamtiniai elementai ir želdiniai. Galimi statybos darbai: esamų statinių remontas, rekonstravimas. Galima mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių ir teritorijos pritaikymui reikalingų inžinerinių statinių statyba. Mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai turi derėti gamtinėje aplinkoje.

39.3. GEp1 – kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo kraštovaizdžio tvarkymo zona, išskirta Anykščio miesto istorinės dalies teritorijose, kuriose dominuoja pakitusi arba nesusiformavusi urbanistinė struktūra ir kiti statiniai. Šių teritorijų užstatymas daugiausia formavosi XX a. antroje pusėje (po 1945 m.), išsaugodamas istorinę planinę miesto struktūrą. Šioje zonoje pagrindiniai išsaugojimo objektai yra autentiški plano ir urbanistinės struktūros fragmentai. Tvarkymo kryptis – urbanistinės struktūros vystymas ir pritaikymas, vadovaujantis susiklosčiusiais erdvių planavimo ir organizavimo dėsniais. Prioritetas teikiamas išlikusios istorinės urbanistinės struktūros fragmentų ir pakitusių erdvių užstatymo kokybės gerinimui. Šioje kraštovaizdžio tvarkymo zonoje išskiriamos pozonės:

39.3.1. GEp1/A - atvirų erdvių morfotipo teritorija – A. Baranausko (buv. turgaus) aikštės ir jos prieigų teritorija neužstatoma, galimi statybos darbai: esamų statinių remontas, rekonstravimas. Naujų pastatų statyba negalima, išskyrus tyrimais pagrįstus urbanistinės struktūros atkūrimo darbus. Tvarkymo kryptis – viešųjų erdvių formavimas ir tvarkymas. Galima mažųjų kraštovaizdžio architektūros statinių, monumentaliosios dailės objektų ir teritorijos pritaikymui reikalingų inžinerinių statinių statyba. Esant galimybei, siūloma atkurti buv. aikštės erdvinį vientisumą;

39.3.2. GEp1/N – nevertingos XX a. antroje pusėje laisvo planavimo principu užstatytos teritorijos, kuriose stambių, nebūdingų tūrių pastatai (jų grupės) pastatyti pagal laisvai pasirinktą kompoziciją, neformuojant arba tik dalinai formuojant istorinei miesto struktūrai būdingas erdves. Šioms teritorijoms taip pat priskiriamos pakitusios buvusio istorinio užstatymo vietos, nesusiformavusios urbanistinės struktūros. Rekomenduojama nedidinti

esamo teritorijų užstatymo aukštingumo, nedidinti esamų pastatų tūrių. Naujų statinių statyba galima, jei ji nedarys neigiamo poveikio Akto nustatytoms vietovės vertingosioms savybėms. Taip pat naujų statinių statyba galima buvusio istorinio užstatymo vietose, pagrindus (ekspertiniu vertinimu) urbanistinės struktūros atkūrimo būtinybę, pritarus valstybės ir savivaldybių institucijoms bei visuomenei. Rekomenduoja atkurti istorinę trasą, jungiančią Vilniaus ir Kurklių gatves;

39.4. GEp2 – kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo kraštovaizdžio tvarkymo zona, nustatyta Anykščių senojo miesto vietos dalyse už Anykščio miesto istorinės dalies ribų, kurioje užstatymas nėra vertingoji savybė, tačiau nustatytas archeologinis vertingųjų savybių pobūdis. Šioje kraštovaizdžio tvarkymo zonoje išskiriamos pozonės:

39.4.1. GEp2/S – rekomenduojama išsaugoti esamo sodybinio užstatymo morfotipą ir teritorijos foninį aukštingumą, siekiant išsaugoti ir papildyti vertingą Anykščių miesto istorinės dalies charakterį;

39.4.2. GEp2/N – XX a. antroje pusėje laisvo planavimo principu užstatytos teritorijos. Anykščių vyno gamyklos teritorija, nors nepatenkanti į Anykščių miesto istorinės dalies teritoriją, yra svarbi aplinkinio vertingo miestovaizdžio išsaugojimui ir formavimui. Pastatų remonto, rekonstrukcijos ar konversijos projektuose rekomenduojama nedidinti esamo teritorijos užstatymo aukštingumo, apdailai nenaudoti intensyvių, ryškių spalvų ir blizgių paviršių. Esant galimybei, rekomenduojama atkurti istorinės Leliūnų gatvės trasos vientisumą.

40. Šlavėnų dvaro sodybos (u. k. 69) apsaugos tikslas – saugoti viešam pažinimui ir naudojimui; teritorijos tvarkymo tikslas – išryškinti ir atgaivinti Šlavėnų dvaro sodybos kultūrinę vertę, sudaryti prielaidas darniam sodybos vystymui, nepažeidžiant objekto vertingųjų savybių.

41. Šlavėnų dvaro sodyba priskiriama reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zonai. Tvarkymo kryptis – konservavimas, restauravimas, pritaikymas. Teritorija tvarkoma vadovaujantis šiame skyriuje pateiktomis kultūros paveldo apsaugos kryptimis, priemonėmis, nuostatomis ir paveldosaugos reikalavimais. Paveldosaugos reikalavimai vertingųjų savybių išsaugojimui grindžiami Akto duomenimis. Pasikeitus Aktui, galioja Vertinimo tarybos priimti sprendimai dėl Akto pildymo ir koregavimo.

42. Šlavėnų dvaro sodybos statiniams galimos visos paskirtys, artimos autentiškai funkcijai (gyvenamoji, rekreacinė, kultūros, ūkinė), bei kitos veiklos, nesusijusios su intensyvia gamyba ir nežalojančios vertingųjų savybių.

43. Šlavėnų dvaro sodybos atkūrimui ir vientisumo išsaugojimui siūloma:

43.1. atkurti sunykusius istorinius pastatus (buvusias komplekso dalis) remiantis ikonografiniais duomenimis arba jų vietose (vietos tikslinamos tyrimais) statyti naujus pastatus, išsaugant principinius tūrinius parametrus bei naudojant saikingas šiuolaikinės architektūros priemones;

43.2. šalinti nevertingus statinius;

43.3. atkurti ir išryškinti pažeistus kompozicinius ir funkcinius ryšius, elementus, erdves;

43.4. atkurti ir išryškinti dvaro parko struktūrą, vadovaujantis 44.12 papunkčio nuostatomis;

43.5. tinkamai naudoti istoriškai susiformavusias zonas – reprezentacinę (T1), ūkinę (T2) ir parko (T3), kad pirminė šių zonų paskirtis būtų atpažįstama.

44. Paveldosaugos reikalavimai Šlavėnų dvaro sodyboje:

44.1. saugoma sodybos planinė struktūra, tūrinė erdvinė kompozicija, formuojamos statiniais užstatytos reprezentacinė (T1) ir ūkinė (T2) bei neužstatyta parko (T3) zonos;

44.2. išsaugomi vizualiniai ir fiziniai ryšiai vertybės teritorijoje: saugoma kelio trasos erdvė, neleistina aukštais želdiniais, tvėrimais skaidyti buvusio dvarininko namo kiemo erdvę; galimas centrinio gėlyno, būdingo dvarų sodyboms, įveisimas dvarininko namo kieme;

44.3. nekeičiami (išskyrus tyrimais pagrįstus tvarkybos darbus ir minimaliai keičiančius vertingąsias savybes pritaikymo darbus) kultūros paveldo objektų tūriai ir architektūros bruožai;

44.4. kultūros paveldo objektuose galimi visų rūšių tvarkybos darbai ir pritaikymo veikla; darbai vykdomi nepažeidžiant Aktuose nustatytų vertingųjų savybių ir turi būti suderinti su už kultūros paveldo apsaugą atsakingomis institucijomis;

44.5. kiti kultūros paveldo požįriu nevertingi pastatai gali būti remontuojami, rekonstruojami ir griunami. Prioritetas teikiamas rekonstravimui nedidinant tūrių ir griovimui;

44.6. išsaugoma vakarų–rytų krypties kelio trasa;

44.7. nekeičiamas esamas reljefo pobūdis;

44.8. saugomos ir tvarkomos kompleksą sudarančių objektų vertingosios savybės: gerinama bendra techninė pastatų būklė, prioritetą teikiant stogų ir lietaus vandens nuvedimo sistemos tvarkymui, asbestinio šiferio stogo dangų keitimui, savaiminių želdinių šalinimui, medinių konstrukcijų, išlikusių autentiškų stalių gaminių išsaugojimui ir tvarkybai;

44.9. pritaikant esamas pastoges prioritetas teikiamas sprendimams, kuo mažiau veikiantiems objekto ir komplekso vizualinį integralumą – minimalių dydžių plokšties stoglangiams;

44.10. mansardų ir balkonų įrengimas neleidžiamas;

44.11. naujų statinių statybai ir nevertingų statinių remontui, rekonstravimui naudotinos natūralios medžiagos, parenkamos atsižvelgiant į kultūros paveldo objektų kuriamą kontekstą (prioritetas teikiamas medžiui, galimas fragmentinis akmenis, mūro naudojimas);

44.12. saugoma išlikusi dvaro parko erdvinė struktūra: saugomi ir tvarkomi vertingi želdiniai ir jų sistemos (alėjos, grupės) bei vandens telkiniai; atsodinami sunykę vertingi želdiniai ir jų sistemos (rekomenduojamos medžių rūšys – kaštonai, liepos, klevai, guobos, uosiai, eglės, riešutmedžiai), galimi kraštovaizdžio formavimo kirtimai, vadovaujantis istoriniais duomenimis galimas parko takų ir kelių tinklo ar jo dalies atkūrimas. Rekomenduojama parengti dvaro parko regeneracijos projektą, remiantis dendrologinių tyrimų išvadomis ir rekomendacijomis.

7. Rekreacinio naudojimo kryptys ir priemonės

45. Regioninio parko rekreacinio naudojimo pagrindinė kryptis yra pažintinio ir poilsinio turizmo plėtra, siekiant atskleisti gamtinius ir kultūrinius Anykščių krašto savitumus. Ji realizuojama įrengiant pažintinio turizmo trasas ir takus, plėtojant esamus, statant ir įrengiant naujus lankytojams skirtus rekreacinės infrastruktūros objektus, tvarkant ir eksponuojant tradicinį kultūrinį ir gamtinį kraštovaizdį, pažintinę vertę turinčias gamtos ir kultūros paveldo vertybes, gyvąsias kultūrines tradicijas ir raiškas, plėtojant gamtines ir kultūrines ekspozicijas, atnaujinant Regioninio parko informacinę sistemą;

46. Regioninio parko rekreacinio naudojimo nuostatos yra šios:

46.1. prioritetinės rekreacijos rūšys Regioniniame parke yra pažintinis turizmas, poilsis gamtoje ir pramoginė rekreacija, taip pat vystytinos gydomoji ir sportinė rekreacija, Niūronių kaime plėtojamas žirgų turizmas ir jojimo paslaugos;

46.2. pagrindinis vystytinas rekreacinio aptarnavimo centras Regioniniame parke yra Anykščių miestas. Plėtojant Anykščių miesto kurortinę teritoriją, skatinamas sveikatinimo įstaigų kūrimas, vystoma lankytojams skirta rekreacinė infrastruktūra ir paslaugos, plėtojamos rekreacinės teritorijos, rekreaciniai miškai, parkai ir želdynai, numatomas aplinkkelio įrengimas;

46.3. rekreacinė infrastruktūra ir poilsio objektai koncentruojami Anykščių mieste ir rekreacinio funkcinio prioriteto zonose; kitose Regioninio parko dalyse kuriama pažintinio turizmo infrastruktūra – įrengiamos automobilių, dviračių ir vandens turizmo trasos, pėsčiųjų pažintiniai takai, trumpalaikio poilsio vietos, privažiavimai ir priėjimai prie lankomų objektų, apžvalgos bokštai ir aikštelės, mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai;

46.4. Regioninio parko kaimuose skatinama kaimo turizmo plėtra, sodybų pritaikymas ir pertvarkymas kaimo turizmo paslaugoms teikti;

46.5. stovyklavietės, kempingai, rekreaciniai pastatai ir kompleksai įrengiami ir statomi tik Tvarkymo plane numatytose vietose;

46.6. prie pažintinio turizmo trasų, takų ir lankomų objektų prireikus gali būti įrengiamos ir statomos automobilių stovėjimo aikštelės, atokvėpio vietos ir poilsio vietos, apžvalgos bokštai ir aikštelės bei mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai;

46.7. siekiant gerinti kraštovaizdžio apžvalgos sąlygas, prie apžvalgos aikštelių ir apžvalgos bokštų, lankomų objektų, pažintinio turizmo trasų ir takų gali būti vykdomi kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai;

46.8. rekreaciniai ištekliai naudojami taip, kad nenukentėtų, neblogėtų jų kokybė.

47. Regioninio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonose numatoma:

47.1. Anykščių miesto šiaurinėje rekreacinio prioriteto zonoje – formuoti miško ir poilsio parkus, plėtoti dviračių ir pėsčiųjų takų sistemą, gyventojams ir lankytojams skirtą rekreacinę infrastruktūrą, įkurti kūrybinę menininkų rezidenciją, gerinti Šventosios (Anykščių tvenkinio) pakrančių pritaikymą poilsiui ir turizmui, paplūdimių įrangą;

47.2. Anykščių miesto pietinėje rekreacinio prioriteto zonoje – formuoti poilsio parką, plėtoti gyventojams ir lankytojams skirtą rekreacinę infrastruktūrą;

47.3. Kalitos kalno rekreacinio prioriteto zonoje – vystyti aktyvaus poilsio ir pramogų kompleksą;

47.4. Šeimyniškėlių rekreacinio prioriteto zonoje – gerinti Šventosios pakrančių pritaikymą poilsiui ir turizmui;

47.5. Niūronių rekreacinio prioriteto zonoje – plėtoti žirginį turizmą, Arklio muziejaus ir rašytojo Jono Biliūno muziejinės sodybos ekspozicijas;

47.6. Meliaušiškių rekreacinio prioriteto zonoje – pritaikyti poilsiui šiaurvakarinę Meliaušiškių tvenkinio pakrantę, įrengti stovyklavietę;

47.7. Klykūnų rekreacinio prioriteto zonoje – plėtoti poilsio kompleksus ir kaimo turizmo sodybas, gerinti Rubikių ežero pakrantės pritaikymą poilsiui ir turizmui, Klykūnų stovyklavietės įrangą;

47.8. Rubikių rekreacinio prioriteto zonose – plėtoti poilsio kompleksus ir kaimo turizmo sodybas, gerinti Rubikių ežero pakrantės pritaikymą poilsiui ir turizmui, Krokšlio stovyklavietės įrangą, įrengti kempingą rytiniame ežero krante, tiltą dviratininkams ir pėstiesiems į Pertako salą (Rubikių piliakalnį);

47.9. Mačionių rekreacinio prioriteto zonoje – plėtoti poilsio kompleksus ir kaimo turizmo sodybas, gerinti Rubikių ežero pakrantės pritaikymą poilsiui ir turizmui, stovyklaviečių įrangą;

47.10. Mūšėjaus rekreacinio prioriteto zonoje – plėtoti poilsio kompleksus ir kaimo turizmo sodybas, gerinti Mūšėjaus ežero pakrantės pritaikymą poilsiui ir turizmui, stovyklavietės įrangą, įrengti kempingą;

47.11. Vajos rekreacinio prioriteto zonoje – plėtoti poilsio kompleksus ir kaimo turizmo sodybas;

47.12. Gudelių rekreacinio prioriteto zonoje – vystyti kaimo turizmo sodybas, gerinti Smulkio ežero pakrančių pritaikymą poilsiui ir turizmui, formuoti miško parką;

47.13. Abromišio rekreacinio prioriteto zonoje – vystyti kaimo turizmo sodybas, įrengti stovyklavietę, gerinti Šaltinio stovyklavietės įrangą;

47.14. Kavarsko tvenkinio rekreacinio prioriteto zonoje – plėtoti poilsio kompleksus ir kaimo turizmo sodybas, formuoti miško parkus, gerinti Kavarsko tvenkinio ir Šventosios upės pakrančių pritaikymą poilsiui ir turizmui.

48. Plėtojant Medžių lajų tako lankymą, prie tako numatoma įrengti lankytojų aptarnavimo centrą su kavine.

49. Regioninio parko pažintinio turizmo sistemą sudaro įvairaus dydžio ir pobūdžio pažintinio turizmo trasos ir takai, lankomi paveldo objektai, lankymui ir poilsiui skirta rekreacinė infrastruktūra (atokvėpio vietos, apžvalgos aikštelės ir bokštai, Medžių lajų takas, poilsiavietės, stovyklavietės, kempingai, viešbučiai, poilsio ir pramogų kompleksai). Regioniniame parke prioritetas teikiamas dviračių, pėsčiųjų, vandens ir automobilių pažintiniam turizmui vystyti, taip pat vystoma Siaurojo geležinkelio komplekso Panevėžio-Rubikių ruožo trasa, Regioninį parką kertanti Šv. Jokūbo kelio atkarpa.

50. Regioninio parko pažintinio turizmo trasų ir takų sistemą sudaro Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtos: automobilių ir dviračių turizmo trasa „Anykščių regioninio parko žiedas“; automobilių ir dviračių turizmo trasos aplink Rubikių ežerą ir po Storių apylinkes; tranzitinės ir jungiamosios automobilių ir dviračių turizmo trasų atkarpos; dviračių turizmo trasos „Žirgo takas“, „Jono Biliūno kelias“ bei jungiamosios dviračių turizmo atkarpos; dviračių-pėsčiųjų takai Anykščių mieste ir apylinkėse; vandens turizmo trasos Šventosios ir Virintos upėmis, Rubikių-Mūšėjaus ežerynu; Šv. Jokūbo kelio atkarpa ir pėsčiųjų pažintiniai takai.

51. Autoturizmo ir dviračių turizmo trasos įrengiamos pritaikant ir pagerinant esamus kelius. Dviračių ir pėsčiųjų turizmui tikslinga panaudoti senųjų kelių atkarpas. Dviračių turizmo trasos turėtų kuo mažiau sutapti su intensyviai naudojamais automobilių keliais; prie magistralinių, krašto ir rajoninių kelių siekiama įrengti atskirus dviračių (pėsčiųjų ir dviračių) takus.

52. Plėtojant autoturizmo trasas gerinami keliai, įrengiamos sustojimo ir atokvėpio vietos, nuorodos ir privažiavimai prie lankomų objektų, kempingai, elektromobilių įkrovimo stotelės.

53. Plėtojant dviračių turizmą įrengiamos dviračių turizmo trasos ir dviračių-pėsčiųjų takai, turistams skirtos atokvėpio ir poilsio vietos. Prioritetas teikiamas dviračių turizmo trasų ir dviračių-pėsčiųjų takų įrangimui Anykščių mieste ir apylinkėse bei aplink Rubikių ežerą. Pirmiausia numatoma pabaigti įrengti dviračių-pėsčiųjų tako atkarpą dešiniame Šventosios krante – nuo Karalienės liūno iki Anykščių miesto. Dviračių turizmas tamptariai siejasi su pėsčiųjų turizmu, poilsiu gamtoje ir sportine rekreacija – įrengtais dviračių-pėsčiųjų takais naudojasi pėstieji, bėgiojimo entuziastai, riedutininkai ir slidininkai.

54. Vystant pėsčiųjų turizmą Regioniniame parke numatoma įrengti Šv. Jokūbo kelio atkarpą, naujus pėsčiųjų pažintinius takus, gerinti esamų pėsčiųjų pažintinių takų įrangą. Esami ir numatomi pėsčiųjų pažintiniai takai (Tvarkymo plano brėžinyje pažymėti indeksais P1–P7):

54.1. esamas Šventosios pažintinis takas nuo Dainuvos slėnio iki Medžių lajų tako (P1);

54.2. esamas Medžių lajų takas (P2);

54.3. esamas pėsčiųjų takas iki Variaus atodangos (P3);

54.4. esamas Daumantų atodangos pažintinis takas (P4);

54.5. numatomas pėsčiųjų takas nuo Šeimyniškėlių piliakalnio iki Šventosios upės (Šeimyniškėlių paplūdimio) (P5);

54.6. numatomas Storių kalno pažintinis takas, skirtas supažindinti lankytojus su aukščiausia regioniniame parke Storių kalva – Struvės dienovidinio lanko Storių geodeziniu punktu (P6);

54.7. numatomas Gečionių miško pažintinis takas, skirtas supažindinti lankytojus su Gečionių miško – botaninio draustinio – vertybėmis (P7).

55. Plėtojant vandens turizmo trasas įrengiamos baidarininkų išleidimo ir išlipimo vietos, atokvėpio ir poilsio vietos (poilsiavietės, stovyklavietės), Rubikių ežere – valčių ir laivų nuleidimo vietos. Regioniniame parke vystomos šios vandens turizmo trasos (Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtos indeksais V1–V3):

55.1. Šventosios vandens turizmo trasa (V1);

55.2. Virintos vandens turizmo trasa (V2);

55.3. Keturių ežerų vandens turizmo trasa po Rubikių-Mūšėjaus ežeryną (V3).

8. Gyvenamųjų vietovių ir infrastruktūros plėtros kryptys ir priemonės

56. Regioninio parko gyvenviečių ir infrastruktūros plėtros pagrindinė kryptis – kompaktiškai užstatytų gyvenviečių plėtojimas ir infrastruktūros gerinimas siekiant patenkinti vietos gyventojų ir lankytojų reikmes.

57. Anykščių mieste, urbanizuojamose Burbiškio, Keblonių, Liudiškių, Mačionių, Niūronių kaimų dalyse pagal galiojančius bendruosius planus įrengiami šiuolaikiniai inžineriniai tinklai, tiesiamos naujos gatvės, gerinama kelių, gatvių, aikščių ir kiemų danga. Pirmenybė teikiama inžinerinei įrangai, kuo mažiau keičiančiai tradicinį gyvenvietės vaizdą ir esamą kraštovaizdžio pobūdį. Likusioje teritorijoje pirmenybė teikiama individualioms vandens tiekimo bei nuotekų utilizavimo sistemoms. Regioniniame parke esančias orines elektros perdavimo linijas tikslinga pakeisti požeminiais kabeliais.

58. Gyvenamųjų vietovių plėtra (esamo užstatymo sutankinimas, naujų pastatų statyba) galima kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio išsaugojančiojo tvarkymo (GEk) ir kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo (GEp), rekreacinių miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo (GRe) ir intensyvaus (formuojančiojo) tvarkymo (GRi), apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) ir sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi), bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių ekstensyvaus tvarkymo (GŪe) ir intensyvaus tvarkymo (GŪi) kraštovaizdžio tvarkymo zonose.

59. Reguluojamos apsaugos kultūros paveldo objektų (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zonose naujų pastatų statyba ir buvusių pastatų atkūrimas galimas tik suderinus su už Kultūros paveldo apsaugą atsakinga institucija (Kultūros paveldo departamentu).

60. Naujų sodybų statyba galima ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo agrarinių teritorijų (ŽRe) kraštovaizdžio tvarkymo zonose, taip pat į gyvenamosios ir visuomeninės paskirties kraštovaizdžio tvarkymo zonas nepatenkančiuose kitos paskirties žemės sklypuose, kuriems nustatytas gyvenamųjų teritorijų arba vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijų naudojimo būdas. Neurbanizuojamos aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo zonose vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymu ir kitais teisės aktais nustatyta tvarka galimas buvusių sodybų atkūrimas.

61. Esamos ir atstatomos sodybos, nepatenkančios į gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonas, tvarkomos pagal sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) kraštovaizdžio tvarkymo zonos reglamentą.

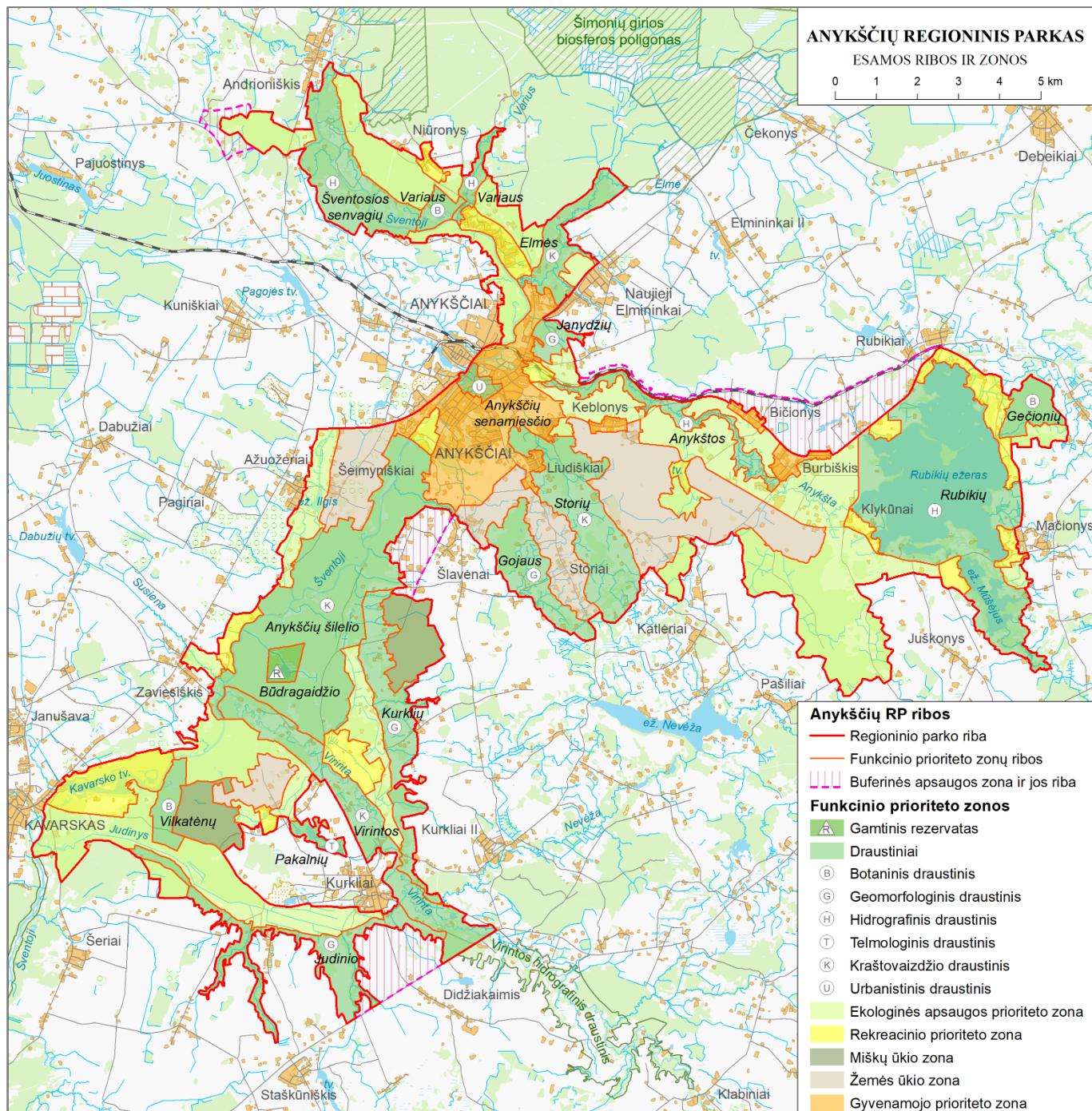
62. Regioniniame parke esantys stambesnių transporto (krašto ir rajoninių kelių, geležinkelių) ir inžinerinės infrastruktūros objektų sklypai tvarkomi pagal atliekamų funkcijų, technologijų ir reikiamos infrastruktūros kūrimo reikalavimus. Gerinami bendrojo naudojimo keliai, prireikus pritaikomi pažintiniam turizmui. Gerinant kelius, numatytus naudoti

autoturizmui ir dviračių turizmui, išlaikomas esamų kelių pobūdis (susiformavę vingiai, nuolydžiai), prie lankomų objektų įrengiami nuvažiavimai, automobilių stovėjimo aikštelės.

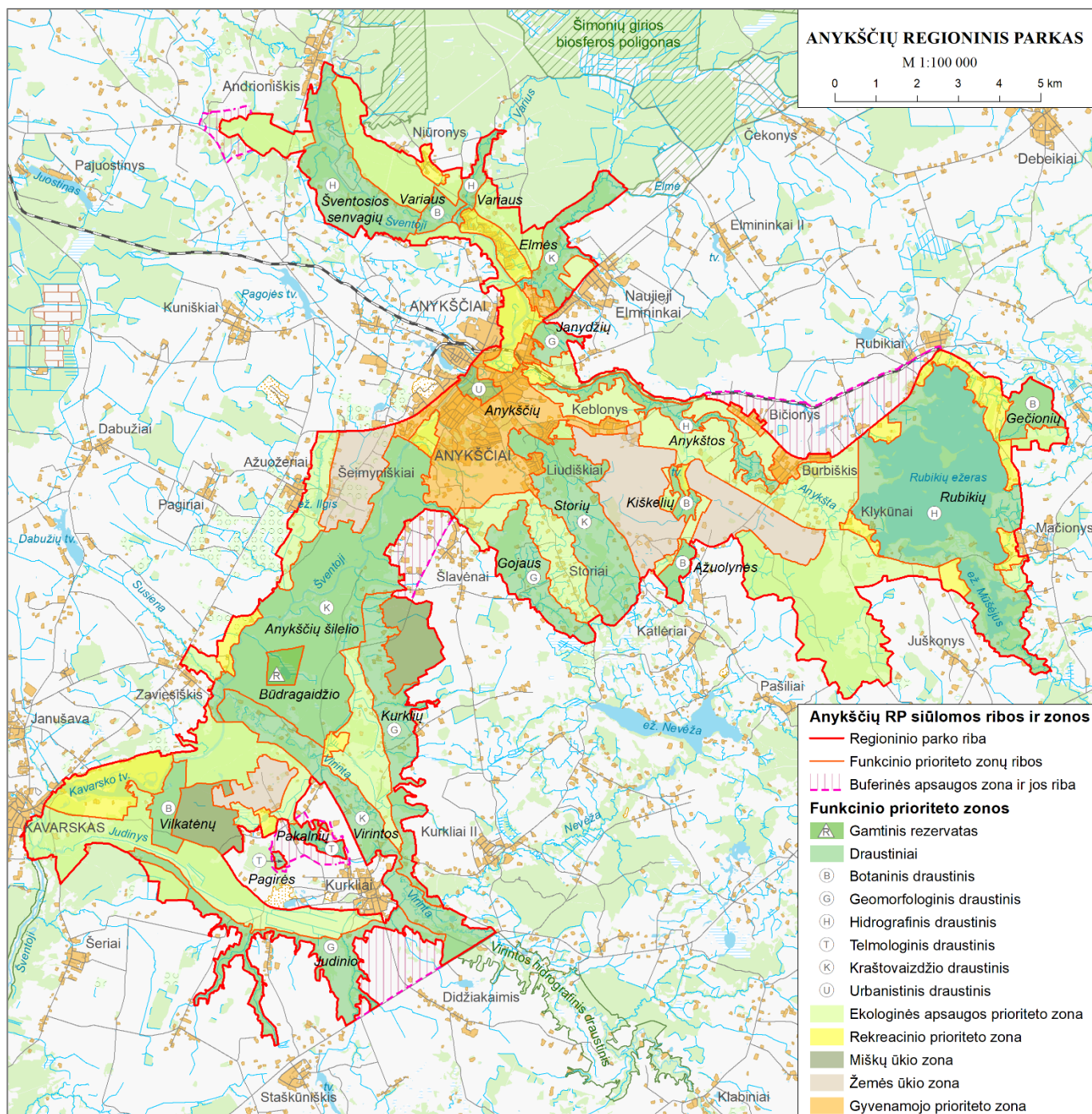
63. Remiantis Anykščių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano ir Anykščių miesto šiaurinio aplinkkelio specialiojo plano sprendiniais, numatomas Anykščių miesto šiaurinio aplinkkelio įrengimas.

PRIEDAI

1 priedas. Anykščių regioninio parko esamų ribų schema

2 priedas. Anykščių regioninio parko projektuojamų ribų schema

3 priedas. Anykščių regioninio parko funkcinio prioriteto zonų suvestinės

1 lentelė. Anykščių regioninio parko zonų pokyčiai.

Funkcinio prioriteto zona	Senos ribos			Naujos ribos			Pokytis
	vnt.	ha	%	vnt.	ha	%	ha
Konservacinė	18	6 895,1	44,5	21	7 048,1	45,3	153,0
Ekologinės apsaugos	19	4 379,9	28,3	20	4 740,9	30,4	361,0
Rekreacinė	14	1 045,7	6,8	15	1 075,2	6,9	29,6
Miškų ūkio	2	4 28,0	2,8	2	431,2	2,8	3,2
Žemės ūkio	4	1 747,9	11,3	4	1 308,4	8,4	-439,5
Gyvenamoji	4	989,2	6,4	4	976,8	6,3	-12,4
Iš viso:	61	15 485,7	100,0	66	15 580,6	100,0	94,9
Buferinės apsaugos zona	5	1 064,6		8	1 130,5		65,9

2 lentelė. Anykščių regioninio parko rezervato ir draustinių plotų pokyčiai (ha).

Rezervatas, draustinis	Senos ribos	Naujos ribos	Pokytis
Būdragaidžio gamtinis rezervatas	65,5	66,5	1,0
Anykščių šilelio kraštovaizdžio draustinis	1 441,5	1 441,5	0,0
Elmės kraštovaizdžio draustinis	230,2	233,1	2,9
Storių kraštovaizdžio draustinis	581,8	582,9	1,1
Virintos kraštovaizdžio draustinis	557,3	554,8	-2,4
Gojaus geomorfologinis draustinis	295,2	297,3	2,0
Janydžių geomorfologinis draustinis	75,6	75,4	-0,2
Judinio geomorfologinis draustinis	421,7	431,6	9,9
Kurklių geomorfologinis draustinis	425,0	427,0	2,0
Anykštos hidrografinis draustinis	188,0	188,3	0,3
Rubikių hidrografinis draustinis	1 630,7	1 635,7	5,0
Šventosios senvagių hidrografinis draustinis	490,7	497,1	6,4
Variaus hidrografinis draustinis	72,0	72,5	0,5
Ažuolynės botaninis draustinis	–	64,3	64,3
Gečionių botaninis draustinis	136,6	137,0	0,4
Kiškelių botaninis draustinis	–	45,3	45,3

Variaus botaninis draustinis	63,9	64,5	0,6
Vilkatėnų botaninis draustinis	113,9	117,1	3,2
Pagirės telmologinis draustinis	–	9,2	9,2
Pakalnių telmologinis draustinis	53,4	54,2	0,8
Anykščių urbanistinis draustinis	52,1	52,8	0,7
Iš viso:	6 895,1	7 048,1	153,0

4 priedas. Miškų grupių keitimo siūlymai ir kompensacijų poreikis

Atsižvelgiant į projektuojamas Regioninio parko ir jo zonų ribas, kraštovaizdžio tvarkymo zonas, apsaugos ir naudojimo poreikius bei vertybių pasiskirstymą, kai kuriose vietose siūloma pakeisti nustatytą miškų grupę ir (arba) pogrupį (1 lentelė). Teikiant šiuos siūlymus atsižvelgta ir į 2021 m. parengtą, tačiau nepatvirtintą Utenos apskrities miškų tvarkymo schemos projektą.

1 lentelė. Miško grupių keitimo siūlymų suvestinė.

Esama miško grupė / pogrupis	Siūloma miškų grupė / pogrupis	Miško sklypai ar jų dalys, vnt.	Plotas (ha)
IIA/21	IIA/24	2	1,2
IIA/21	IIB/27	1	0,6
IIA/21	IIB/28	2	0,4
IIA/21	III/31	19	16,8
IIA/21	III/32	3	3,8
IIA/21	III/33	1	0,4
IIA/22	IIA/21	1	12,7
IIA/22	III/31	2	3,2
IIA/22	III/32	12	14,1
IIB/27	III/32	6	0,3
IIB/28	III/32	10	4,6
IIB/29	IIA/21	5	5,3
IIB/29	III/31	1	0,2
IIB/29	III/32	1	0,4
III/31	IIA/21	43	48,9
III/31	IIB/28	1	0,2
III/32	IIA/21	58	85,9
III/32	IIB/28	1	0,4
III/32	III/31	12	13,8
III/32	IV/40	8	10,0
III/33	III/32	6	5,4
III/33	IV/40	1	0,3
III/36	IV/40	2	0,5
III/37	IV/40	5	1,8
IV/40	IIA/21	4	9,3
IV/40	III/31	4	1,0
IV/40	III/32	57	53,8
IV/40	III/33	6	5,6
IV/40	III/35	6	3,8
Iš viso:		280	304,6

Pagal teikiamus siūlymus, miškų grupė griežtėtų 209 ha miškų plote (iš to 116 ha privačioje žemėje). Iš III į II grupę siūloma pervesti 135,4 ha (daugiausia Ažuolynės ir Kiškelių botaniniuose draustiniuose bei Gojaus geomorfologiniame draustinyje, taip pat Anykščių šilelio

kraštovaizdžio draustinyje ties Medžių lajų taku, Variaus hidrografinio draustinio centrinėje dalyje bei Vilkatėnų botaninio draustinio vakariniame pakraštyje), iš IV į II grupę 9,3 ha (pelkė ir dalis apypelkio miškų Pagirės telmologiniame draustinyje), iš IV į III grupę 64,2 ha miškų (daugiausia ekologinės apsaugos prioriteto zonoje – Judinio žemupyje ties Judinio pilkapynais bei tarp Storių kraštovaizdžio ir Gojaus geomorfologinio draustinių, taip pat Latavos miške abipus krašto kelio Nr. 175 ir Pagirės telmologinio draustinio pietvakariniame pakraštyje).

Miškų grupė lengvėtų 56,3 ha miškų plote (iš to 26,3 ha privačioje žemėje). Iš II į III grupę siūloma pervesti 43,7 ha (dalį Storių kraštovaizdžio draustinio medynų, Judinio pilkapynai, Buivydu, Palatavio ir Rubikių piliakalniai, dalis Šventosios upės pakrančių miško sklypų ties Kavarsku), iš III į IV grupę 12,6 ha miškų (dalį Latavos miško sklypų, patenkančių į ūkinių miškų (MŪ) kraštovaizdžio tvarkymo zoną, sėklinės miško medžių plantacijos Mickūnų girininkijos 225 kvartalo 30 ir 49 sklypuose, bandomieji miško medžių želdiniai Mickūnų girininkijos 357 kvartalo 25 sklype).

Pagal galiojančius miškų priskyrimo miškų grupėms normatyvus, negali būti išskiriamas 22 miškų pogrupis, kuriam šiuo metu priskiriama dalis kultūros ir gamtos paveldo objektų teritorijų. Šiuos miško sklypus siūloma priskirti gretimai nustatytoms miškų grupėms ir pogrupiams.

Kompensacijų poreikis. Siekiant sudaryti sąlygas Būdragaidžio gamtinio rezervato plėtrai, siūloma išpirkti rytuose ir pietuose su rezervatu besiribojančius privačius miškų ūkio paskirties sklypus (12 žemės sklypų, užimančių 67 ha; pažymėta Tvarkymo plano brėžinyje). VĮ Registrų centras 2022-01-01 duomenimis, šių žemės sklypų vidutinė rinkos vertė (nurodyta be miško medynų vertės, nustatyta masinio vertinimo būdu) sudaro 31,6 tūkst. Eur. Žemės sklypų NTR duomenų bazės išrašuose pateikiama indeksuota medynų vertė sudaro 166,6 tūkst. Eur. Tuo tarpu pagal medynų rodiklius ir 2022 m. vidutinės medienos rinkos kainas paskaičiuota medynų pirmo ardo tūrio vertė siekia 2,213 mln. Eur. Taigi, bendra siūlomų išpirkti žemės sklypų vertė gali siekti nuo 198,2 tūkst. iki 2,245 mln. Eur.

Pagal medynų rodiklius ir 2022 m. vidutinės medienos rinkos kainas paskaičiuota miško sklypų, kuriems siūloma griežtinti miškų grupę, medynų pirmo ardo tūrių bendra vertė sudaro 4,5 mln. Eur (iš jų: 2,6 mln. Eur – privačioje žemėje, 1,9 mln. Eur – valstybinėje žemėje).

Artimiausių 10 metų laikotarpyje (2023–2034 m.) medynų pirmo ardo tūrių bendra vertė, nuo kurios gali būti apskaičiuojamos ir mokamos kompensacijos, atskirais metais gali sudaryti 1,5–1,8 mln. Eur (iš to privačioje žemėje 0,9–1,3 mln. Eur). Miško ruošos sąnaudas dėl rinkos sąlygų nuolat kinta, todėl nebuvo vertinamos.

Pagal galiojančią tvarką, privataus miško savininkams kompensuojami pajamų netekimo nuostoliai, kurie apskaičiuojami kaip vidutinės metinės palūkanos, mokamos einamaisiais metais Lietuvos komerciniuose bankuose už ilgalaikius (nuo 2 metų) terminuotus indėlius, naujai priimtus iš ne finansų bendrovių ir namų ūkių (jeigu nurodytos rūšies indėlių palūkanų norma einamaisiais metais Lietuvos komerciniuose bankuose yra neigiama, kompensacija nemokama). Šiuo metu Lietuvos komerciniai bankai už ilgalaikius terminuotus indėlius siūlo vos 0,2 % palūkanas, tačiau ateityje jos gali kisti. Pagal dabartines palūkanų normas, kasmetinės kompensacijos privatiems miško savininkams galėtų siekti iki 1,8–2,6 tūkst. Eur per metus.

Pabrėžtina, kad išmokamos kompensacijos dydis turi būti apskaičiuotas tais metais, kai privataus miško savininkas pateikia prašymą apskaičiuoti ir išmokėti kompensaciją. Patvirtinus Regioninio parko planavimo schemą, kompensacijų poreikis būtų skaičiuojamas pagal tuo metu bankų mokamas vidutinės metinės palūkanas, vidutinės medienos rinkos kainas ir vidutinės medienos ruošos sąnaudas.

6 priedas. Anykščių regioninio parko kraštovaizdžio tvarkymo zonų suvestinė

Kraštovaizdžio tvarkymo zona	Indeksas	Vnt.	Plotas	
			ha	%
Konservacinės paskirties žemės		57	192,8	1,24
Reguliuojamos apsaugos rezervatinių miškų ir pelkių	KMr	1	61,5	0,39
Reguliuojamos apsaugos rezervatinių vandenų	KVr	1	5,0	0,03
Reguliuojamos apsaugos gamtos ir kultūros paveldo objektų teritorijų	KOr	55	126,3	0,81
Miškų ūkio paskirties žemės		199	6534,1	41,94
Ekosistemas išsaugančio ūkininkavimo	MEk	46	2330,2	14,96
Ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (miško parkų)	MRe	28	379,0	2,43
Intensyvaus rekreacinio pritaikymo (poilsio parkų)	MRi	3	49,0	0,31
Bendrojo apsauginio ūkininkavimo	MAb	11	900,7	5,78
Specializuoto apsauginio ūkininkavimo	MAs	98	2031,5	13,04
Ūkinių miškų	MŪ	13	843,6	5,41
Žemės ūkio paskirties žemės		181	6123,5	39,30
Ekosistemas išsaugančio ūkininkavimo	ŽEk	17	158,4	1,02
Ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo	ŽRe	9	236,4	1,52
Bendrojo apsauginio ūkininkavimo	ŽAb	19	777,6	4,99
Specializuoto apsauginio ūkininkavimo	ŽAs	130	3796,2	24,36
Tradicinio gamybinio ūkininkavimo	ŽŪn	6	1155,0	7,41
Vandens ūkio paskirties žemės		35	1332,8	8,55
Ekosistemas išsaugančio ūkininkavimo	VEk	14	1088,2	6,98
Ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo	VRe	10	108,8	0,70
Ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo	VAe	11	135,8	0,87
Gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės		37	1071,3	6,88
Kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo	GEk	3	26,3	0,17
Kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo	GEp	10	20,2	0,13
Ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo	GRe	2	36,2	0,23
Intensyvaus (formuojančiojo) tvarkymo	GRI	6	62,1	0,40
Sugriežtinto geoekologinio reguliavimo	GAe	5	43,0	0,28
Sugriežtinto vizualinio reguliavimo	GAi	1	1,8	0,01
Ekstensyvaus bendrojo tvarkymo	GŪe	1	25,3	0,16
Intensyvaus bendrojo tvarkymo	GŪi	9	856,5	5,50
Rekreacinės paskirties žemės		30	246,6	1,58
Subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos	NRn	10	29,2	0,19
Urbanizuotos rekreacinės aplinkos	NRu	20	217,4	1,40
Pramoninės-komunalinės paskirties žemės		12	69,2	0,44
Ekstensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų	NFn	5	14,8	0,09
Intensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų	NFu	7	54,5	0,35
Komunikacinės-inžinerinės paskirties žemės		1	4,6	0,03

Ekstensyviai technogenizuotos aplinkos komunikacinių-inžinerinių sklypų	NTn	1	4,6	0,03
Edukacinės paskirties žemės		1	5,6	0,04
Subnatūralios (neurbanizuojamos) aplinkos edukacinė	NDn	1	5,6	0,04
Iš viso:		553	15580,6	100,00

7 priedas. Anykščių regioniniame parke esančios kultūros paveldo vertybės, registruotos Kultūros vertybių registre

Santrumpos:

R – regioninis reikšmingumo lygmuo

N – nacionalinis reikšmingumo lygmuo

V – vietinis reikšmingumo lygmuo

(F) – apsaugos zonos apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis

(V) – apsaugos zonos vizualinės apsaugos pozonis

u. k. – unikalus objekto kodas KVR

	Pavadinimas	u. k.	Adresas	Statusas	Reikšmin -gumo lygmuo	Sandara	Terito- rija [m ²]	Apsaugos zona [m ²]	Dominuojantis vertingųjų savybių pobūdis [kiti pobūdžiai]	Aktas	Reglamentas, specialusis planas
1.	Akmuo, vad. Marčiupio akmeniu	1893	Anykščių raiono sav., Anykščių sen., Šlavėnų k.	Valstybės saugomas	–	Pavienis objektas	170	–	Archeologinis	–	–
2.	Liudiškių senovės gyvenvietė	17150	Anykščių raiono sav., Anykščių sen., Anykščių vs.	Valstybės saugomas	–	Pavienis objektas	5000	–	Archeologinis	–	
3.	Anykščių senojo miesto vieta	17147	Anykščių raiono sav., Anykščių sen., Anykščių m	Valstybės saugomas	R	Pavienis objektas	357200	–	Archeologinis	KPD-RM-796	
4.	Anykščių, Šeimyniškių kaimavietė	17148	Anykščių raiono sav., Anykščių sen., Anykščių m.	Valstybės saugomas	R	Pavienis objektas	2902	–	Archeologinis	KPD-VL-770	
5.	Kiškelių kapinynas	43866	Anykščių raiono sav., Skiemonių sen., Kiškelių k.	Registrinis	N	Pavienis objektas	6735	–	Archeologinis	KPD-VL- 1473	
6.	Šeimyniškių kapinynas	1887	Anykščių raiono sav., Anykščių sen.,	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	5893	–	Archeologinis	KPD-VL-769	

			Šeimyniškėlių k.								
7.	Bijeikių piliakalnis su gyvenviete	24533	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Bijeikių k.	Valstybės saugomas	–	Kompleksas	44000	(F) 9000; (V) 164000	Archeologinis	–	Tikslinti apskaitos duomenis,
8.	Piliakalnio piliakalnis su gyvenviete	24543	Anykščių rajono sav., Skiemonių sen., Piliakalnio vs.	Valstybės saugomas	–	Kompleksas	18000	(F) 4000	Archeologinis	–	
9.	Buivydų piliakalnis su gyvenviete	24535	Anykščių rajono sav., Skiemonių sen.	Valstybės saugomas	–	Kompleksas	7000	(F) 8000	Archeologinis	–	
10.	Pilkapynas II	3224	Anykščių rajono sav., Kavarsko sen., Vilkatėnų k.	Valstybės saugomas	–	Pavienis objektas	60800	(V) 604000	Archeologinis	–	
11.	Judinio pilkapynas	3223	Anykščių rajono sav., Kavarsko sen., Judinio k.	Valstybės saugomas	–	Pavienis objektas	18000	(F) 4000	Archeologinis	–	
12.	Anykščių dvarvietė	17146	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m.	Registrinis	R	Pavienis objektas	47200	–	Archeologinis [Istorinis]	KPD-RM-1694	
13.	Palatavio piliakalnis	25974	Anykščių rajono sav., Andrioniškio sen., Andrioniškio k.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	13579	(V) 785000	Archeologinis [Istorinis; Kraštovaizdžio]	KPD-VL-935	
14.	Šeimyniškėlių piliakalnis su papiliais ir gyvenviete	1886	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m.	Valstybės saugomas	N	Kompleksas	122859	–	Archeologinis [Istorinis; Kraštovaizdžio]	KPD-VL-768	Individualus apsaugos reglamentas 2017-10-30; Nr: IRUS-3

15.	Burios piliakalnis	42946	Anykščių rajono sav., Kavarsko sen., Burios k.	Registrinis	N	Pavienis objektas	6614	–	Archeologinis [Kraštovaizdžio]	KPD-VL-1316	
16.	Dvaronių dvarvietė	25184	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Dvaronių k.	Valstybės saugomas	R	Pavienis objektas	26857	–	Archeologinis [Kraštovaizdžio]	KPD-VL-1752	
17.	Liudiškių piliakalnis su gyvenviete	17149	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Liudiškių k.	Valstybės saugomas	N	Kompleksas	37394	–	Archeologinis [Kraštovaizdžio]	KPD-VL-03	
18.	Pašventupio pilkapynas	1898	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Šeimyniškių k.	Registrinis	R	Pavienis objektas	3608	–	Archeologinis [Kraštovaizdžio]	KPD-VL-1452	
19.	Peniankų pilkapynas	16277	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Peniankų k.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	25474	–	Archeologinis [Kraštovaizdžio]	KPD-VL-843	
20.	Vilkatėnų piliakalnis	38561	Anykščių rajono sav., Kavarsko sen., Vilkatėnų k.	Registrinis	N	Pavienis objektas	5175	–	Archeologinis [Kraštovaizdžio]	KPD-VL-783	
21.	Namas	42962	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Žvejų g. 6	Registrinis	V	Pavienis objektas	416	–	Architektūrinis	KPD-RM-2731	
22.	Namas	42968	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Šaltinio g. 12	Registrinis	V	Pavienis objektas	639	–	Architektūrinis [Archeologinis]	KPD-RM-2730	
23.	Anykščių mokyklos pastatų kompleksas	4818	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., J.	Registrinis	V	Kompleksas	3071	–	Architektūrinis [Archeologinis]	KPD-AV-1489	

			Biliūno g. 53, 55								
24.	Rūmai, vad. Okuličiūtės dvareliu	30776	Anykščių rajonų sav., Anykščių sen., Anykščių m., Paupio g. 10	Registrinis	R	Pavienis objektas	800	–	Architektūrinis [Dailės]	KPD-RM- 74/1	
25.	Anykščių Šv. apaštalo evangelisto Mato bažnyčios statinių kompleksas	32801	Anykščių rajonų sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g. 8	Registrinis	R	Kompleksas	6961	–	Architektūrinis [Dailės; Kraštovaizdžio; Sakralinis]	KPD-RM- 1060	
26.	Burbiškio dvaro sodybos fragmentai	1319	Anykščių rajonų sav., Anykščių sen., Burbiškio k.	Valstybės saugomas	R	Kompleksas	64111	–	Architektūrinis [Dailės; Kraštovaizdžio; Želdynų]	KPD-AV- 585/1	
27.	Šlavėnų dvaro sodyba	69	Anykščių rajonų sav., Anykščių sen., Šlavėnų k.	Registrinis	V	Kompleksas	136355	–	Architektūrinis [Etnokultūrinis; Istorinis; Kraštovaizdžio; Želdynų]	AN-RM-12; KPD-VL- 1752	
28.	Jono Biliūno gimtoji sodyba	36708	Anykščių rajonų sav., Anykščių sen., Niūronių k., K. Trajecko g. 5	Registrinis	R	Kompleksas	7730	(V) 113000	Architektūrinis [Etnokultūrinis; Kraštovaizdžio; Memorialinis]	KPD-AV-898	
29.	Burbiškio vandens malūnas	22043	Anykščių rajonų sav., Anykščių sen., Burbiškio k.	Valstybės saugomas	R	Pavienis objektas	6805	–	Architektūrinis [Inžinerinis]	KPD-RM- 2433	

30.	Siaurojo geležinkelio komplekso Panevėžio-Rubikių ruožas	21901	Panevėžio miesto sav.	Paminklas	N	Kompleksas			Architektūrinis [Inžinerinis; Istorinis; Kraštovaizdžio]	KPD-RM-1118/2	Dėl teritorijos ir apsaugos zonų ribų bei paveldotvarkos specialiojo plano patvirtinimo; 2009-02-18; Nr. IV-76;
31.	Poeto Antano Baranausko ir rašytojo Antano Žukausko-Vienušio sodyba	38500	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., A. Vienuolio g. 2	Valstybės saugomas	N	Kompleksas	5970	(V)	Architektūrinis [Istorinis; Memorialinis; Želdynų]	KPD-RM-2215	Individualus apsaugos reglamentas IRUS-6
32.	Pavirinčių dvaro sodybos fragmentai	33161	Anykščių rajono sav., Kurklių sen., Pavirinčių k.	Registrinis	V	Kompleksas	96381	–	Architektūrinis [Kraštovaizdžio]	KPD-RM-1161	
33.	Rašytojos Bronės Buivydaitės namas	16972	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g. 21	Registrinis	V	Pavienis objektas	1473	–	Architektūrinis [Memorialinis; Archeologinis]	KPD-AV-1138	Individualus apsaugos reglamentas ir jo tvirtinimo aktas; 2019-03-14; Nr. 7-KP-11
34.	Anykščių sinagogos pastatas	38595	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., S. Daukanto g. 9	Registrinis	V	Pavienis objektas	1143	–	Architektūrinis [Sakralinis; Urbanistinis]	AN-RM-10	
35.	Ligoninės pastatas	38591	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g. 10	Registrinis	V	Pavienis objektas	1632	–	Architektūrinis [Urbanistinis]	AN-RM-06	

36.	Pastatas	38593	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Tiltų g. 3	Registrinis	V	Pavienis objektas	479	–	Architektūrinis [Urbanistinis]	AN-RM-08	Individualus apsaugos reglamentas ir jo tvirtinimo aktas; 2019-02-08; Nr: 7-KP-07
37.	Pastatas	38594	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g. 11	Registrinis	V	Pavienis objektas	1193	–	Architektūrinis [Urbanistinis]	AN-RM-09	
38.	Pastatas	38592	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g. 16	Registrinis	V	Pavienis objektas	435.00 kv. m	–	Architektūrinis [Urbanistinis]	AN-RM-07	
39.	Kryžius	2752	Anykščių rajono sav., Kurklių sen., Moliakalnio k.	Registrinis	–	Pavienis objektas	–	–	Dailės	–	–
40.	Stogastulpis su Nukryžiuotojo ir 3 nežinomų šventųjų skulptūromis	20131	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Storių k.	Registrinis	–	Pavienis objektas	–	–	Dailės	–	
41.	1863-1864 m. sukilimo dalyvio, knygnešio Gustavo Bžozovskio kapas	17244	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	11	(F) 6	Dailės [Istorinis; Memorialinis]	KPD-KP-2535	
42.	Gydytojo, draudžiamosios lietuviškos spaudos platintojo	17243	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	6	(F) 2	Dailės [Istorinis; Memorialinis]	KPD-KP-2470	

	Juozo Brazaičio kapas										
43.	Tremtinių paminklas	15690	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g.	Registrinis	V	Pavienis objektas	465	–	Dailės [Memorialinis]	KPD-AV-1430	
44.	Rašytojo Antano Žukausko - Vienuolio paminklas	15283	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., A. Vienuolio g.	Registrinis	R	Pavienis objektas	3154	–	Dailės [Memorialinis]	KPD-AV-1459	
45.	II-ojo pas. karo dviejų vokiečių karių kapas	12364	Anykščių rajono sav., Andrioniškio sen., Latavos k.	Registrinis	–	Pavienis objektas	600	(F) 1000 (nežymimas KVR)	Istorijos	–	
46.	Lietuvos karių savanorių Liudviko Biriuko ir Prano Grušausko kautynių ir žūties vieta	17248	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Rubikių k.	Registrinis	N	Pavienis objektas	73	–	Istorinis	KPD-KP-1044	
47.	Lietuvos partizanų kautynių ir žūties vieta	42534	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Niūronių k.	Registrinis	N	Pavienis objektas	118	–	Istorinis	KPD-KP-1966	
48.	Lietuvos partizanų priesaikos vieta	42596	Anykščių rajono sav., Skiemonių sen., Kurklelių k. (Burbiškio miškas)	Registrinis	N	Pavienis objektas	24	–	Istorinis	KPD-KP-1984	

49.	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	10805	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g.	Registrinis	V	Pavienis objektas	1581	(F)	Istorinis [Memorialinis]	KPD-AV-703	Individualus apsaugos reglamentas ir jo tvirtinimo aktas; 2018-02-19; Nr: 7-KP-01
50.	Anykščių žydų žudynių vieta ir kapai	10806	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Liudiškių g.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	300	–	Istorinis [Memorialinis]	KPD-RM-815	
51.	Knygnešio Felikso Kairio kapas	25695	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	8.10	–	Istorinis [Memorialinis]	KPD-RM-814	
52.	Knygnešio Valerijono Laskausko kapas	17245	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	10.03	–	Istorinis [Memorialinis]	KPD-RM-813	
53.	Lietuvos karių Prano Damijonaičio ir Alfredo Eglės kapai	17246	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	8.00	–	Istorinis [Memorialinis]	KPD-KP-1123	
54.	Lietuvos partizanų kapai	11562	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., J. Biliūno g.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	344	100	Istorinis [Memorialinis]	KPD-KP-254	
55.	Lietuvos partizanų kapai	17247	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Niūronių k.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	32	–	Istorinis [Memorialinis]	KPD-KP-244	
56.	Lietuvos partizanų	44200	Anykščių rajono sav.,	Registrinis	N	Pavienis objektas	8809	–	Istorinis [Memorialinis]	KPD-KP-2733	

	užkasimo vieta ir kapai		Kavarsko sen., Kavarsko m.								
57.	Knygnešio Jono Tumo kapas	12152	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Rubikių k.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	5.91		Istorinis [Memorialinis]	KPD-RM-741	
58.	Frydricho Georgo Vilhelmo Struvės dienovidinio lanko Storių geodezinis punktas	46484	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Storių k.	Registrinis	N	Pavienis objektas	201	–	Istorinis [Inžinerinis; Memorialinis]	KPD-RM- 2962	
59.	Sodybos vieta ir paminklinis akmuo	16973	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Liudiškių k.	Registrinis	–	Pavienis objektas	–	–	Memorialinis	–	
60.	Rašytojos Bronės Buivydaitės- Tyrų Duktės kapas	16782	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Vilniaus g.	Valstybės saugomas	R	Pavienis objektas	8	(F) 6	Memorialinis	KPD-KP- 2471	
61.	Sabaliūnų kaimo senosios kapinės	12363	Anykščių rajono sav., Andrioniškio sen., Sabaliūnų k.	Registrinis	V	Pavienis objektas	6968	–	Memorialinis	KPD-KP- 1563	
62.	Rašytojo, visuomenės veikėjo Jono Biliūno kapas ir obeliskas, vad. Laimės žiburiu	10480	Anykščių rajono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Liudiškių g.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	25979	–	Memorialinis [Architektūrinis; Dailės; Istorinis; Kraštovaizdžio]	KPD-KP- 1410	

63.	Dvaronių akmuo, vad. Puntuku	1891	Anykščių raiono sav., Anykščių sen., Dvaronių k.	Valstybės saugomas	N	Pavienis objektas	932	–	Memorialinis [Dailės; Mitologinis]	KPD-VL- 1400	
64.	Anykščių m. žydų senosios kapinės	11953	Anykščių raiono sav., Anykščių sen., Anykščių m., Kęstučio g.	Valstybės saugomas	R	Pavienis objektas	21678	–	Memorialinis [Kraštovaizdžio]	KPD-RM- 1936	
65.	Pašventupio akmuo, vad. Puntuko broliu	1899	Anykščių raiono sav., Anykščių sen., Šeimyniškių k.	Valstybės saugomas	R	Pavienis objektas	205	–	Mitologinis [Kraštovaizdžio]	KPD-VL- 1451	
66.	Anykščių miesto istorinė dalis	17071	Anykščių raiono sav., Anykščių sen., Anykščių m.	Registrinis	V	Vietovė	427600	–	Urbanistinis [Archeologinis; Architektūrinis; Kraštovaizdžio]	KPD-AV- 1535/1	Anykščių miesto istorinės dalies (u. k. 17071, UV 2) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas / 2010 m.

GRAFINĖ DALIS

Anykščių regioninio parko ribų planas M 1:10 000

Anykščių regioninio parko tvarkymo planas M 1:10 000